

บทที่ 4

สภาพทั่วไปของชุมชน ที่อยู่อาศัย และผู้สูงอายุ

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพการอยู่อาศัย โดยมีประเด็นการศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรม การใช้พื้นที่ สภาพภายในที่อยู่อาศัย สภาพปัญหาในการอยู่อาศัย และความคิดเห็นทั่วไปต่อสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเคหะชุมชนดินแดง 1 และ 2 การนำเสนอในบทนี้ แบ่งการนำเสนอเป็น 2 ส่วนหลักๆ ได้แก่

1. สภาพทั่วไปของชุมชนและที่อยู่อาศัย เพื่อให้ทราบถึงสภาพโดยทั่วไปของชุมชนและที่อยู่อาศัยซึ่งผู้สูงอายุเข้าไปใช้สอย โดยได้ทำการศึกษาเบื้องต้นจากการทบทวนวรรณกรรม การสำรวจและสังเกตการณ์จากสถานที่จริง
2. ผลการศึกษาสภาพทั่วไปด้านสังคม เศรษฐกิจ สุขภาพ รูปแบบการอยู่อาศัย และความต้องการในโครงการฟื้นฟูเมืองฯ ของผู้สูงอายุที่ได้จากการสัมภาษณ์ โดยข้อมูลบางส่วนของผู้สูงอายุที่นำเสนอในบทนี้จะอ้างถึงในการวิเคราะห์และเสนอแนวทางการพัฒนาที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุในบทวิเคราะห์และบทสรุปต่อไป

สภาพทั่วไปของชุมชนและที่อยู่อาศัย

1. ความเป็นมาของชุมชนดินแดง

ชุมชนดินแดงในตอนแรกเป็นอาคารสงเคราะห์ผู้มีรายได้น้อย ที่อยู่ในความดูแลของกรมประชาสงเคราะห์ พื้นที่ชุมชนแต่เดิมเป็นที่ทิ้งขยะมูลฝอยของเทศบาลนครกรุงเทพ และส่วนหนึ่งเป็นทุ่งนา อาคารในยุคแรกๆ ที่รัฐจัดสร้างให้ประชาชนเช่ามี 2 แบบ คือ แบบเรือนแถวไม้ชั้นเดียวได้ถุนสูง และแบบเรือนแถวไม้ 2 ชั้น ต่อมาอาคารไม้เหล่านั้นได้ชำรุดทรุดโทรม เกิดความแออัด และขาดความเป็นระเบียบ ประกอบกับปัญหาการขาดแคลนที่ดินสำหรับสร้างที่อยู่อาศัย ในขณะที่ความต้องการที่อยู่อาศัยของประชาชนเพิ่มขึ้น ดังนั้น รัฐบาลโดยกรมประชาสงเคราะห์จึงได้จัดทำโครงการเคหะสงเคราะห์แบบแฟลตขึ้น ต่อมาเมื่อมีการตั้งหน่วยงานการเคหะแห่งชาติ การเคหะฯ จึงรับภาระดูแลรับผิดชอบอาคารเดิมที่รับโอนมารวมทั้งอาคารแฟลตที่การเคหะฯ จัดสร้างขึ้นภายหลัง ในปี พ.ศ.2523

2. การบริหารชุมชน

การเคหะฯ ได้แบ่งการบริหารแฟลตดินแดงออกเป็น 2 สำนักงาน คือ

2.1 สำนักงานเคหะชุมชนดินแดง 1 ประกอบด้วยอาคารแฟลต 1-32 จำนวน 32

อาคาร มีหน่วยพักอาศัย จำนวน 1,984 หน่วย

2.2 สำนักงานคณะชุมชนดินแดง 2 ประกอบด้วยอาคารแฟลต 33-64 และแฟลต
ข1-ข11 จำนวน 43 อาคาร มีหน่วยพักอาศัย จำนวน 4,458 หน่วย

แฟลตทั้ง 75 อาคารมีอายุการใช้งานประมาณ 20-39 ปี โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับปี
ที่สร้าง จำนวนอาคาร จำนวนหน่วยพักอาศัย ลักษณะอาคาร และที่ตั้ง (ดูตารางที่ 4.1) ดังนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับอาคารที่อยู่ในขอบเขตการศึกษา

แฟลต	ปี พ.ศ.ที่สร้าง	จำนวน (หลัง*หน่วย)	จำนวน (หน่วย)	ลักษณะอาคาร	ที่ตั้ง (ดูรูปที่ 4.1)
คณะชุมชนดินแดง 1					
- แฟลต 1-8	2506-2508	8*80	640	5 ชั้น ได้ดูแล	ถนนอโศก-ดินแดง
- แฟลต 9-20	2507-2509	12*56	672	5 ชั้น ได้ดูแล	ถนนศรีอยุธยา
- แฟลต 21-32	2510-2511	12*56	672	5 ชั้น ได้ดูแล	ถนนมิตรไมตรี
รวม(ดินแดง 1) 32 อาคาร			1,984		
คณะชุมชนดินแดง 2					
- แฟลต 1-8	2506-2508	8*80	640	5 ชั้น ได้ดูแล	ถนนอโศก-ดินแดง
- แฟลต 9-20	2507-2509	12*56	672	5 ชั้น ได้ดูแล	ถนนศรีอยุธยา
- แฟลต 21-32 (32 อาคาร)	2510-2511	12*56	672	5 ชั้น ได้ดูแล	ถนนมิตรไมตรี
คณะชุมชนดินแดง 2					
- แฟลต 33-44, 46, 48, 50, 52, 54 และ 56	2511-2517	18*80	1,440	5 ชั้น ได้ดูแล	ถนนประชาสงเคราะห์
- แฟลต 45, 47, 49, 51, 53, 55	2511-2517	6*56	312	5 ชั้น ได้ดูแล	ถนนประชาสงเคราะห์
- แฟลต 57-64	2511-2517	8*48	384	5 ชั้น ได้ดูแล	ถนนประชาสงเคราะห์
- แฟลต ข1-ข3	2521-2523	ข1 226 ข2 224 ข3 226	676	5 ชั้น ได้ดูแล 1 ด้าน มีคอร์ทกลาง	ถนนประชาสงเคราะห์ หลังสนามกีฬาไทย- ญี่ปุ่น
- แฟลต ข7-ข10	2523-2525	4*198	972	5 ชั้น ได้ดูแล 1 ด้าน มีคอร์ทกลาง	ถนนมิตรไมตรี
- แฟลต ข11	2523-2525	180	180	5 ชั้น ได้ดูแล 1 ด้าน มีคอร์ทกลาง	ถนนมิตรไมตรี
รวม(ดินแดง 2) 43 อาคาร			4,458		
รวมทั้งหมด 75 อาคาร			6,442		

ที่มา : อมรา พงศาพิชญ์ และคนอื่นๆ, 2545 : 30-32

3. ที่ตั้งของชุมชน

เคหะชุมชนดินแดง 1

แฟลต 1-8 มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ ติดกับถนนอโศก-ดินแดง

ทิศใต้ ติดกับที่ดินเอกชน

ทิศตะวันออก ติดกับถนนศรีอยุธยา

ทิศตะวันตก ติดกับทางด่วนยกระดับ 2

แฟลต 9-20 มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ อาคารฝึกอบรมพัฒนาฝีมือของกรมแรงงาน

ทิศใต้ ติดกับทางด่วนยกระดับสอง

ทิศตะวันออก ติดกับถนนศรีอยุธยา

ทิศตะวันตก ติดกับอาคารแฟลต 8 ชั้น แบบเช่าซื้อของการเคหะฯ

แฟลต 21-32 มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ ติดกับสำนักผังเมืองและสำนักจรรยาชนสง

ทิศใต้ ติดกับถนนอโศก-ดินแดง

ทิศตะวันออก ติดกับสำนักผังเมืองและสำนักจรรยาชนสง

ทิศตะวันตก ติดกับถนนมิตรไมตรี

เคหะชุมชนดินแดง 2

แฟลต 33-64 และแฟลต ข.1-ข.6 มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ ติดกับโรงเรียนฝึกอาชีพเครื่องยนต์และโรงบำบัดน้ำเสีย

ทิศใต้ ติดกับโรงพยาบาลราชานุกูล และพื้นที่ของกระทรวงแรงงาน

ทิศตะวันออก ติดกับถนนประชาสงเคราะห์

ทิศตะวันตก ติดกับศูนย์เยาวชนไทย-ญี่ปุ่น ดินแดง

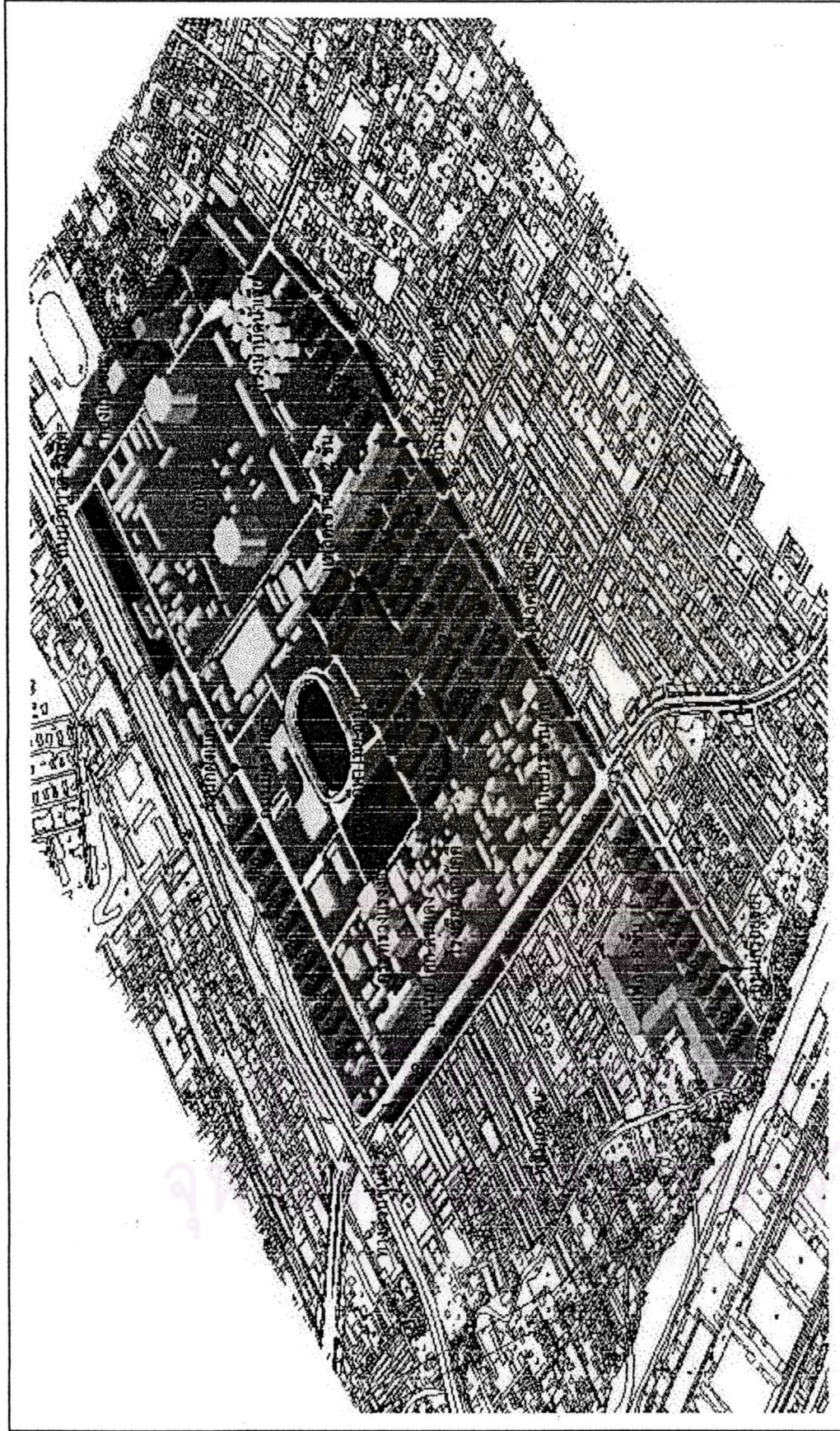
แฟลต ข.7-ข.11 มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ ติดกับที่ดินของเอกชน

ทิศใต้ ติดกับถนนมิตรไมตรี

ทิศตะวันออก ติดกับพื้นที่หน่วยงานของกรุงเทพมหานคร

ทิศตะวันตก ติดกับกองเก็บขยะมูลฝอย (หน่วยงานของกรุงเทพมหานคร)

ที่มา : ฝ่ายฟื้นฟูเมือง การเคหะแห่งชาติ, 2545

รูปที่ 4.1 แสดงผังการใช้ที่ดินปัจจุบันและอาณาเขตติดต่อ

4. กลุ่มองค์กรในชุมชน

4.1 ชมรมหมากรุກไทยกลุ่มดินแดง ได้ถูกแพลตฟอร์ม 8 เป็นชมรมที่จัดตั้งขึ้นโดยชมรมหมากรุກไทย โดยมีโต๊ะกระดานหมากรุກ 11 โต๊ะให้บริการแก่สมาชิกและคนทั่วไป ชมรมนี้ได้รับความสนใจจากผู้สูงอายุเป็นอย่างมาก ซึ่งนอกจากจะมาเล่นแล้วยังเป็นการพบปะพูดคุยกันระหว่างเพื่อนวัยเดียวกันเพื่อนหรือต่างวัย โดยจากการสังเกตพบว่าจะมีผู้สูงอายุที่นิยมเล่นหรือดูการเล่นหมากรุກหมุนเวียนกันเข้ามาที่ชมรมตลอดเวลา จากการสอบถามผู้สูงอายุ บางท่านต้องมาทุกวันจนกลายเป็นกิจวัตรอย่างหนึ่งก็ว่าได้

4.2 ชมรมแอโรบิคเพื่อสุขภาพ มี 2 กลุ่มคือ กลุ่มแรกบริเวณด้านหน้าแพลตฟอร์ม 20 เป็นกลุ่มกิจกรรมการเต้นแอโรบิคในช่วงเย็นของทุกวันยกเว้นวันจันทร์ โดยเริ่มกิจกรรมเวลา 18.30-19.30 น. ส่วนใหญ่สมาชิกของชมรมจะอาศัยอยู่ที่แพลตฟอร์ม 1-20 กลุ่มที่ 2 บริเวณสนามกีฬาเวสน์ ซึ่งจะมีกิจกรรมการเต้นแอโรบิคในตอนเช้า ตั้งแต่เวลา 05.00-06.00 น. ส่วนใหญ่สมาชิกของชมรมจะอาศัยอยู่ที่แพลตฟอร์ม 21-64 และ ซ.1-ซ.6

4.3 ชมรมพระเครื่อง ได้ถูกแพลตฟอร์ม 8 เป็นการรวมกลุ่มของสมาชิกที่นิยมพระเครื่องแลกเปลี่ยนข่าวสารกัน นอกจากนี้ยังเปิดให้บริการให้เช่าพระเครื่อง กิจกรรมของชมรมนี้ได้รับความสนใจจากกลุ่มผู้สูงอายุเช่นเดียวกับชมรมหมากรุກ

4.4 ชมรมนวดฝ่าเท้า ได้ถูกแพลตฟอร์ม 8 เป็นการรวมกลุ่มของสมาชิกชุมชนที่ได้รับการฝึกอบรมการนวดฝ่าเท้า โดยให้บริการนวดฝ่าเท้าแก่คนทั่วไป

4.5 ชมรมแม่บ้านดินแดง 1 ได้ถูกแพลตฟอร์ม 28 มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกแม่บ้านในชุมชนสามารถสร้างรายได้ให้กับครอบครัว โดยมีกิจกรรม ฝึกอาชีพต่างๆ เช่น การสอนทำขนมไทย ทำดอกไม้ประดิษฐ์ และการฝึกอบรมนวดฝ่าเท้าและนวดแผนโบราณ โดยรัฐสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดอบรมและจัดวิทยากรมาให้ เมื่อจบหลักสูตรผู้ฝึกอบรมจะได้รับประกาศนียบัตร

4.6 คณะกรรมการชุมชนดินแดง 2 ซึ่งได้รับเลือกจากสมาชิกในชุมชนเพื่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่ของกรมประชาสัมพันธ์ และทำหน้าที่บริหารงานศูนย์บริการชุมชน ซึ่งมีบริการด้านต่างๆ ได้แก่ บริการเลี้ยงเด็กกลางวัน (2.6-6 ปี) บริการห้องสมุดประชาชน บริการงานส่งเสริมอาชีพให้กับผู้มีรายได้น้อย เช่นการตัดเย็บเสื้อผ้า งานช่างเสริมสวย การตัดผม นอกจากนี้ยังจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมเนื่องในวันสำคัญต่างๆเช่น วันสงกรานต์ วันเข้าพรรษา ลอยกระทง เป็นต้น ตั้งอยู่บริเวณใต้แพลตฟอร์ม 55

5. การคมนาคม

พื้นที่ชุมชนดินแดงตั้งอยู่บริเวณที่มีเส้นทางคมนาคมโดยรอบ และบางส่วนเป็น

ถนนสายหลัก ได้แก่ ถนนวิภาวดี-รังสิต ถนนอโศก-ดินแดง ทำให้ชาวชุมชนมีความสะดวกในการเดินทางเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ยังมีรถประจำทางหลายสายวิ่งผ่านชุมชนและบริเวณใกล้เคียง ได้แก่ รถประจำทางสาย 12 13 36 54 73 98 204 163 157 168 และ 92 นอกจากนี้ยังมีรถไฟที่ใกล้ที่สุดคือ สถานีมักกะสันของการรถไฟแห่งประเทศไทย ซึ่งทำให้สามารถเดินทางภายในกรุงเทพและปริมณฑล และต่างจังหวัดได้โดยสะดวก

รูปที่ 4.2 สภาพการจราจรบนถนนอโศก-ดินแดง

6. สาธารณูปโภค สาธารณูปการ

6.1 ไฟฟ้าที่ชาวชุมชนใช้ในหน่วยพักอาศัยของตนมาจากการไฟฟ้านครหลวง โดยต้องไปชำระเองที่จุดบริการที่กำหนด นอกจากนี้การไฟฟ้านครหลวงยังสนับสนุนไฟฟ้าแสงสว่างสำหรับใต้ถุนแฟลต บริเวณบันไดทางขึ้นทั้งสองด้าน ชั้นละ 1 ดวง ไฟทางเดิน และถนนในชุมชนดินแดง

6.2 ประปา ดำเนินการโดยการเคหะแห่งชาติซื้อน้ำจากการประปานครหลวง แล้วนำมาจัดระบบการจัดเก็บใหม่ ตามอัตราการใช้น้ำ โดยแบ่งอัตราการจัดเก็บเป็น 2 ประเภท คือ ประเภทที่อยู่อาศัย และประเภทธุรกิจ (อาคารพาณิชย์ โรงเรียนอนุบาล และร้านค้าแผงลอย)

6.3 การกำจัดขยะ และการรักษาความสะอาด

6.3.1 มีการดำเนินการจัดเก็บขยะตามอาคาร และพื้นที่ส่วนกลางของอาคารแฟลตทุกวัน โดยการเคหะฯ อุดหนุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินการแก่คณะกรรมการเคหะชุมชนดินแดง 1 และ 2 เป็นรายเดือน

6.3.2 การดูแลรักษาความสะอาดบริเวณตลาดเช้า-เย็น และบริเวณชอยเคหะสงเคราะห์ 9 รวมถึงล้างตลาดเดือนละ 3 ครั้ง โดยการเคหะฯ อุดหนุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินการแก่คณะกรรมการเคหะชุมชนดินแดง 1 และ 2 เป็นรายเดือน

6.3.3 การจัดเก็บขยะจากภายในห้อง สำหรับแฟลต 1-64 ซึ่งมีปล่องทิ้งขยะด้านหลังห้อง การจัดเก็บขยะส่วนนี้ ทางคณะกรรมการเคหะชุมชนดินแดง 1 และ 2 เป็นผู้ประสานงานกับกรุงเทพมหานคร โดยจัดเก็บสัปดาห์ละ 1 ครั้ง และมีค่าจัดเก็บเป็นรายปี

7. สภาพโดยทั่วไปของชุมชน

นอกจากภายในห้องห้องพักอาศัยและพื้นที่ส่วนกลางของอาคารแล้วผู้สูงอายุใช้พื้นที่ภายในชุมชนสำหรับประกอบกิจกรรมต่างๆ โดยพื้นที่ที่สำคัญที่จะกล่าวถึง มีดังนี้

7.1 พื้นที่ตลาดและร้านค้า

เนื่องจากชุมชนดินแดงในพื้นที่ที่ทำการศึกษามีอาณาเขตกว้างขวางมาก ดังนั้นจึงได้อธิบายสภาพโดยทั่วไปของพื้นที่ตลาดและร้านค้า โดยแยกอธิบายพื้นที่เป็นส่วนๆ ตามการให้บริการ ดังนี้ (ดูรูปที่ 4.3)

7.1.1 อาคารพาณิชย์ของการเคหะแห่งชาติตามแนวถนนประชาสงเคราะห์

7.1.2 ร้านค้าตึกแถวของเอกชน ด้านหลังแฟลต 1-8 และตลาดสดศรีทองดินแดง ตั้งอยู่บริเวณแฟลต 8 ชั้น ของการเคหะฯ ด้านข้างแฟลต 12-15

7.1.3 ตลาดสดข้างแฟลต ข.7

7.1.4 ตลาดสด และตลาดเย็น หน้าแฟลต 47-51

7.1.5 ตลาดกรุณา (ในการดูแลของกรุงเทพฯ) ตั้งอยู่บริเวณ ด้านหลังอาคารพาณิชย์ของการเคหะแห่งชาติถนนประชาสงเคราะห์

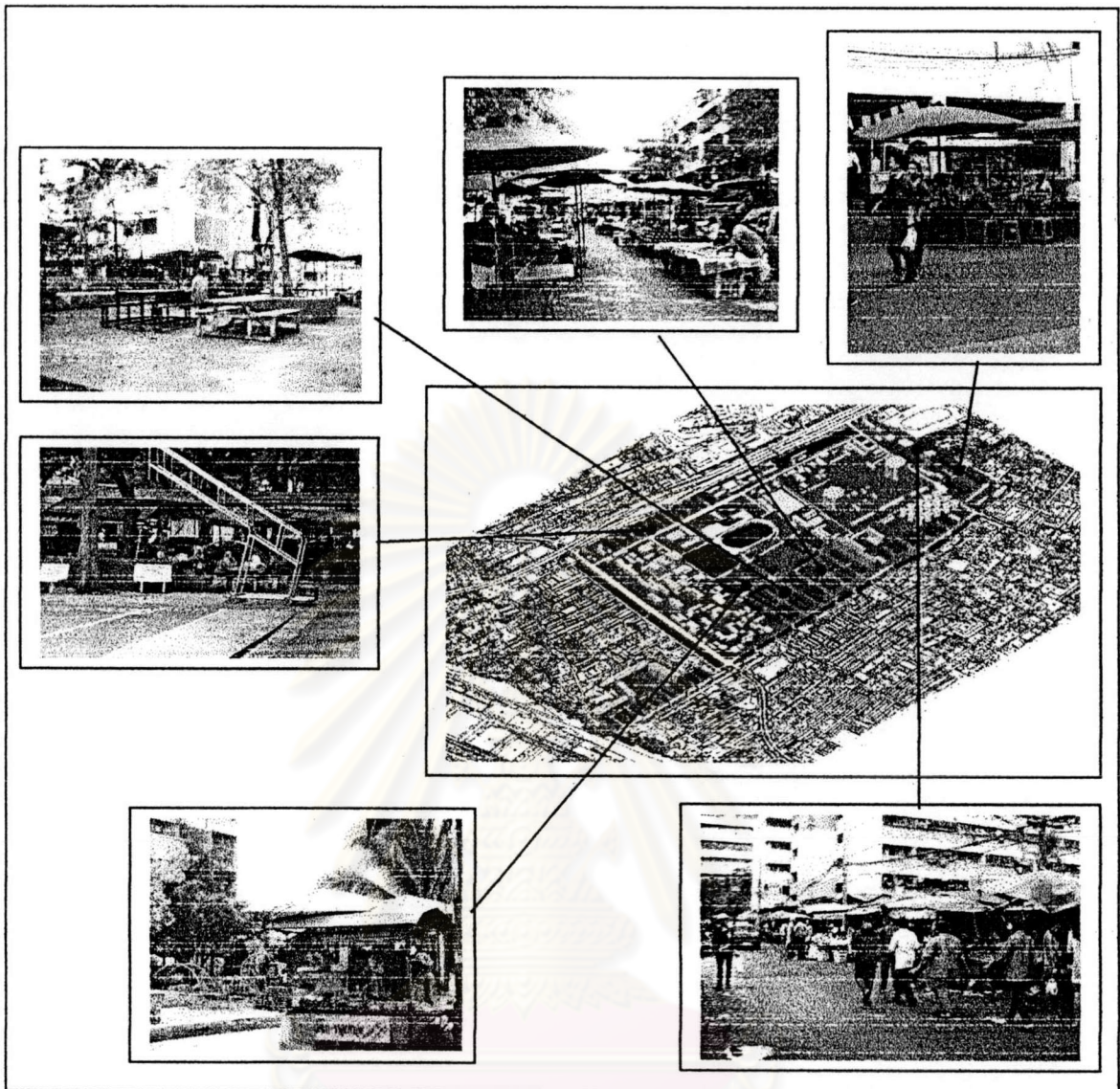
7.1.6 ตลาดโต้รุ่ง 64 แผง ริมนถนนประชาสงเคราะห์ บริเวณหน้าแฟลต 35-41 เปิดขายตั้งแต่เวลา 16.00-02.00 น

7.1.7 ร้านค้าบริเวณใต้ถุนแฟลต ซึ่งตั้งกระจายอยู่ทั่วไปตามใต้ถุนแฟลต

7.1.8 ร้านค้าซึ่งตั้งเป็นกลุ่มๆ กระจายอยู่บริเวณระหว่างแฟลต ได้แก่ บริเวณระหว่างแฟลต 35-38 39-42 43-46 47-50 และแฟลต 51-54 เป็นต้น

7.1.9 ร้านค้าที่ตั้งอยู่ตามห้องพักต่างๆ ซึ่งพบมากในแฟลต ข1-ข11

7.1.10 ร้านค้าตามแนวถนน ได้แก่ ร้านค้าตามแนวถนนมิตรไมตรี ซึ่งให้บริการแก่สมาชิกชุมชนที่อาศัยอยู่ในแฟลต 2 1 - 3 2 และคนทั่วไป และร้านค้าตามแนวถนนประชาสงเคราะห์ซึ่งให้บริการแก่สมาชิกชุมชนที่อาศัยอยู่ในแฟลต 33-56 และคนทั่วไป

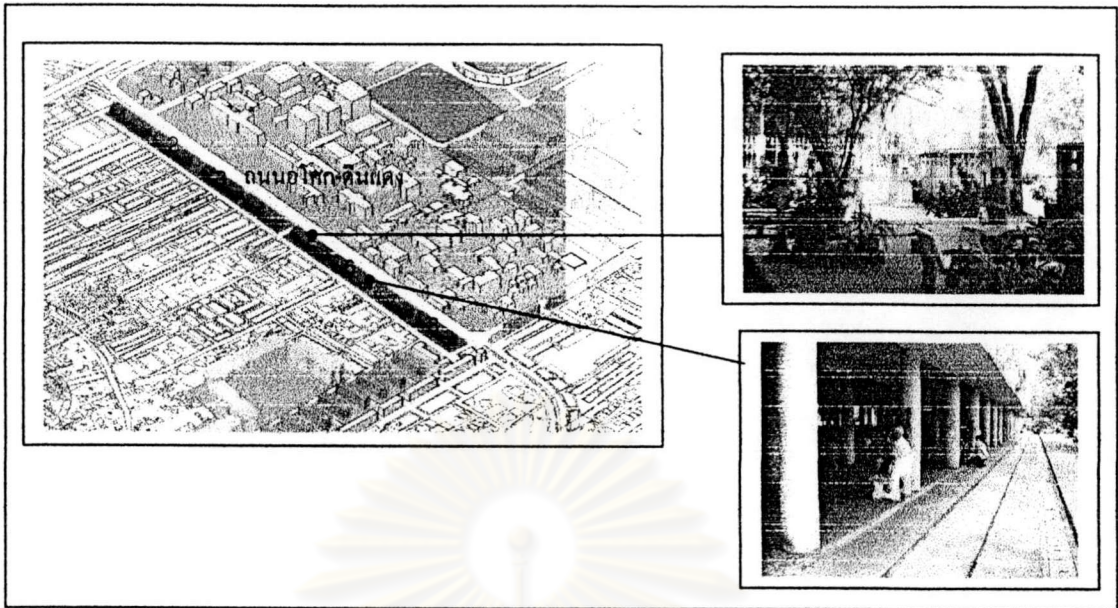
รูปที่ 4.3 แสดงตลาดในพื้นที่ชุมชน

7.2 สถานที่พักผ่อนและเล่นนันทนาการ

เนื่องจากชุมชนดินแดงในพื้นที่ที่ทำการศึกษามีอาณาเขตกว้างขวางและแยกกันอยู่หลายส่วน ดังนั้นจะอธิบายสภาพโดยทั่วไปของสถานที่พักผ่อน และเล่นนันทนาการ ในพื้นที่ส่วนกลางของชุมชนจึงขอแยกอธิบายพื้นที่เป็นส่วนๆ ดังนี้

7.2.1 พื้นที่แฟลต 1-8

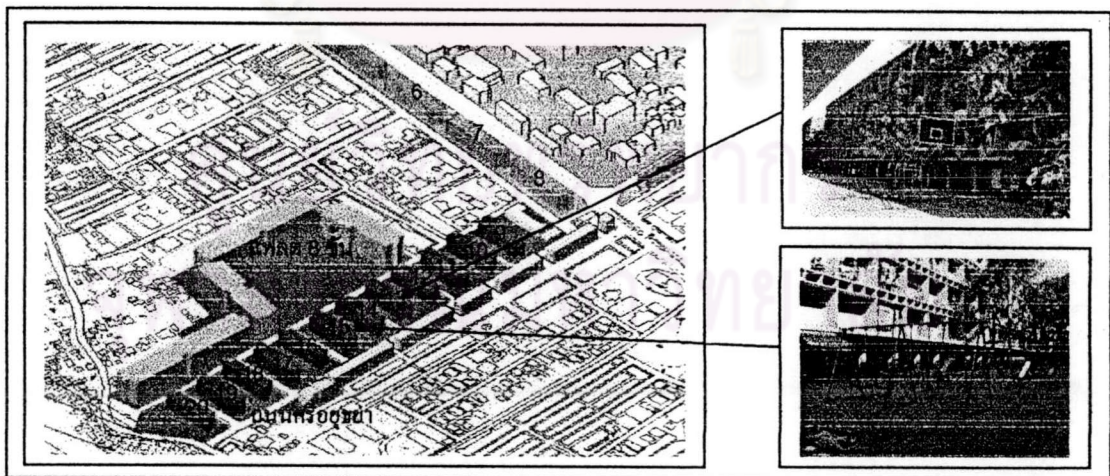
แฟลต 1 ถึงแฟลต 8 มีลักษณะการวางอาคารเป็นแนวยาวหันหน้าอาคารเข้าสู่ถนนนอโคก-ดินแดง แต่ละอาคารตั้งห่างกันประมาณ 8 เมตร ด้านหน้าอาคารห่างจากแนวถนนนอโคก-ดินแดง ประมาณ 8 เมตร ใช้เป็นบริเวณสำหรับพักผ่อน มีม้านั่งหินอ่อนซึ่งจัดไว้เป็นกลุ่มๆ ใกล้กับทางขึ้นลงของอาคาร ได้ทุนอาคารด้านที่ติดกับถนนใหญ่ ซึ่งเป็นทางเดินหลักของชาวชุมชนมีรั้วสูงประมาณ 1.50 เมตรกั้นพื้นที่พักผ่อนจากถนนใหญ่

รูปที่ 4.4 สภาพพื้นที่และสถานที่พักผ่อนแฟลต 1-8

7.2.2 พื้นที่แฟลต 9-14

แฟลต 9 ถึงแฟลต 14 มีลักษณะการวางอาคารตามแนวตามถนนศรีอยุธยา โดยหันด้านข้างของอาคารเข้าสู่ถนน เนื่องจากการขยายผิวการจราจรทำให้ด้านข้างของอาคารอยู่ชิดกับแนวถนนโดยไม่มีรั้วกัน โดยตั้งอาคารหันหน้าเข้าหากัน มีระยะห่างประมาณ 21 เมตร ใช้เป็นพื้นที่สำหรับพักผ่อน มีสวนหย่อม ที่ตั้งของศาลพระภูมิ ม้านั่งหินอ่อน และสนามเด็กเล่นอยู่ทุกๆ ระหว่างอาคาร ด้านหลังของอาคารเป็นถนนกว้างประมาณ 6 เมตร สำหรับรถเก็บขยะ (ดูรูปที่ 4.5)

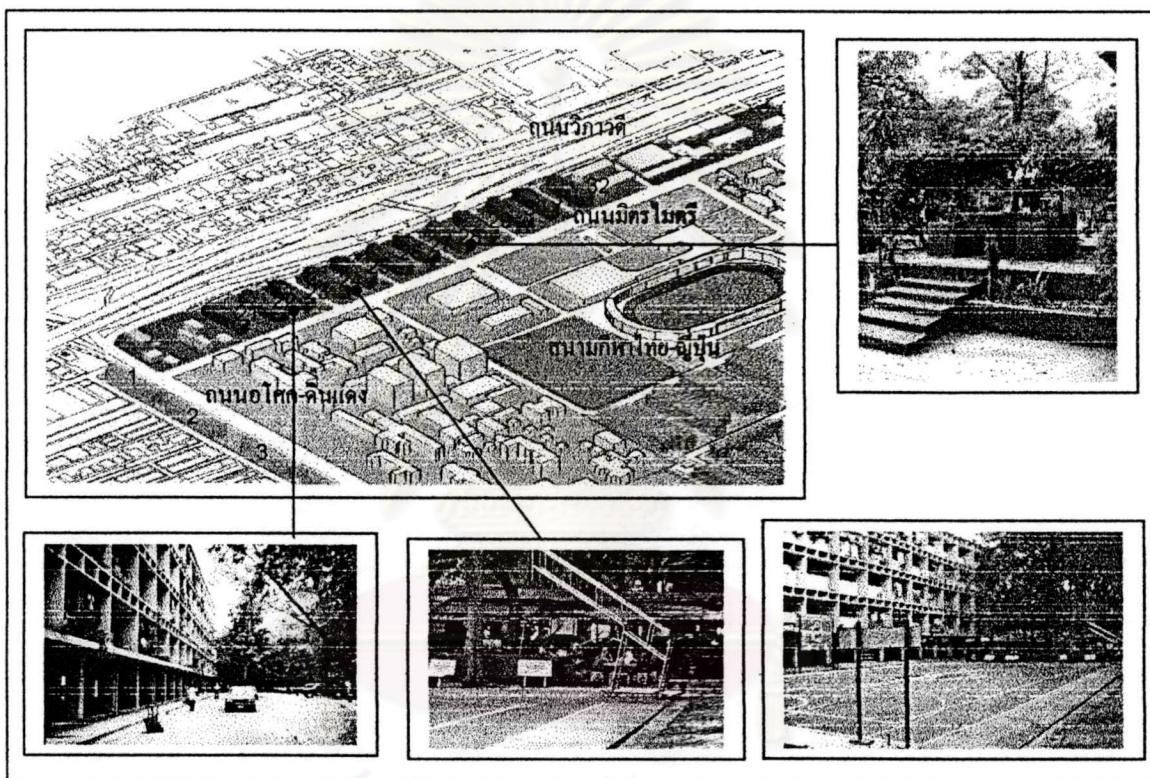

รูปที่ 4.5 สภาพพื้นที่และสถานที่พักผ่อนแฟลต 9-20

7.2.3 พื้นที่แฟลต 21-32

แฟลต 21 ถึงแฟลต 32 มีการวางอาคารเป็นแนวยาวหันข้างของอาคาร

ตามแนวถนนวิภาวดี-รังสิต และเปิดทางเข้าออกสู่ถนนมิตรไมตรีเป็นระยะๆ ด้านหน้าของอาคารซึ่งตั้งห่างกันประมาณ 21 เมตร จัดให้เป็นส่วนหย่อม มีม้านั่งหินอ่อน และมีสนามเด็กเล่นอยู่ทุกๆ ระหว่างอาคาร โดยเฉพาะระหว่างแฟลต 24-25 มีสนามกีฬาด้านยาเสพติดซึ่งกรุงเทพมหานครสร้างให้ ใช้สำหรับพักผ่อน ออกกำลังกาย และทำกิจกรรมในโอกาสต่างๆ ด้านหลังของอาคารเป็นถนนกว้างประมาณ 6 เมตร ใช้สำหรับจอดรถ และเป็นทางเก็บขยะ นอกจากนี้ตรงข้ามแฟลต 21-32 ยังเป็นที่ตั้งของศูนย์ผู้สูงอายุดินแดงซึ่งมีการจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกทุกวัน และสนามกีฬาไทย-ญี่ปุ่น ซึ่งชาวชุมชนใช้เป็นสถานที่พักผ่อนและออกกำลังกาย (ดูรูปที่ 4.6)

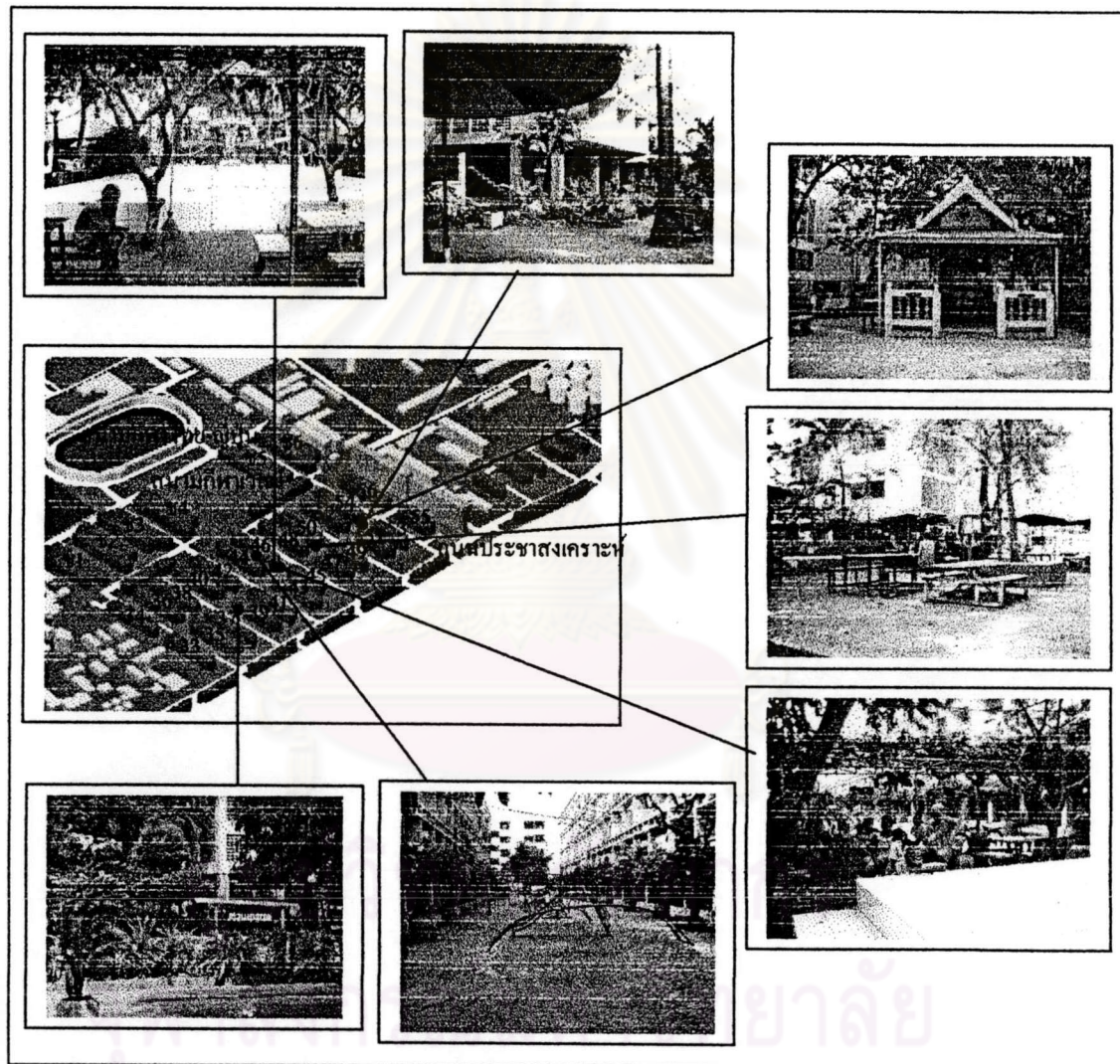

รูปที่ 4.6 สภาพพื้นที่และสถานที่พักผ่อนแฟลต 21-32

7.2.4 พื้นที่แฟลต 33-56

พื้นที่บริเวณแฟลต 33-56 เป็นพื้นที่ที่มีขนาดใหญ่ที่สุดของชุมชน โดยมีอาณาเขตติดต่อกับแฟลต ข1-ข6 สนามกีฬาไทย-ญี่ปุ่น สนามกีฬาเวสน์ และสถานที่ราชการโดยรอบ แฟลต 33-56 วางแนวอาคารโดยหันด้านข้างเข้าสู่ถนนประชาสงเคราะห์ มีรั้วกันและมีทางออกเป็นจุดๆ เริ่มจากแฟลตที่มีหมายเลขคือ คือ แฟลต 33-55 วางอาคารติดกับถนนใหญ่และแฟลตที่มีหมายเลขคู่ คือ แฟลต 34-56 จะวางอยู่ลึกเข้าไป อาคารตั้งหันหน้าเข้าหากัน ห่างกันประมาณ 21 เมตร ทุกๆ ระหว่างอาคารที่หันหน้าเข้าหากันจัดเป็นพื้นที่สำหรับพักผ่อน มีสนามเด็กเล่นหรือสนามกีฬา ส่วนข้างของอาคารห่างกันประมาณ 20 เมตร ใช้เป็นสถานที่พักผ่อนโดย

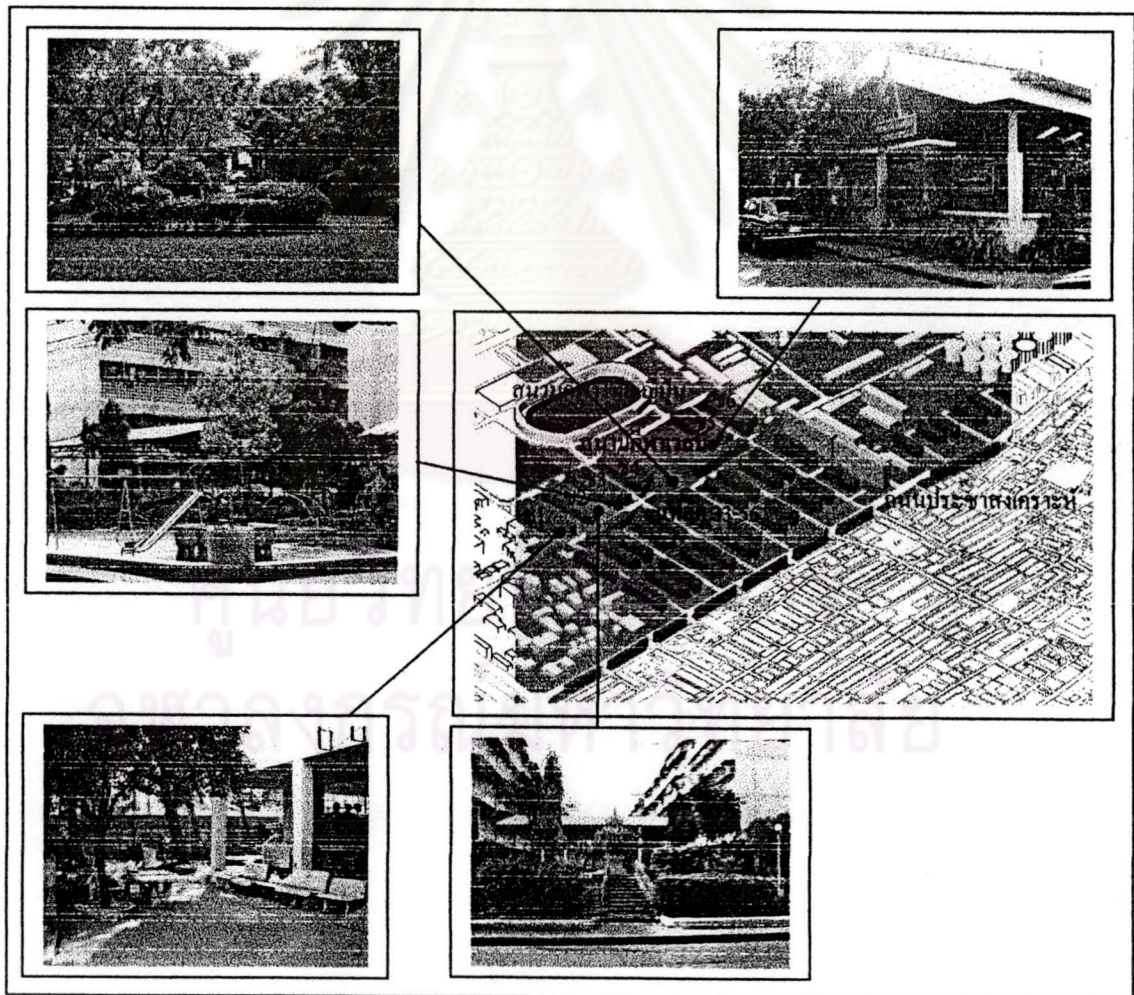
จัดเป็นกลุ่มๆ ละ 4 แพลต แต่ละกลุ่มจะประกอบด้วยศาลพระภูมิหรือซุ้มพระพุทธรูป มีม้านั่งหินอ่อนหรือที่นั่งก่ออิฐวางไว้เป็นจุดๆ ทั่วบริเวณ มีพื้นที่อ้อยยกระดับสำหรับทำพิธีสงฆ์ และมีร้านอาหาร โดยเฉพาะด้านข้างของแพลตกลุ่ม 51-54 เป็นที่ตั้งของพระพุทธรูปหลวงพ่พุทโธธร ซึ่งเป็นที่เคารพสักการะของชาวชุมชน พื้นที่ส่วนนี้จะพบว่ามีผู้สูงอายุลงมาใช้ประกอบกิจกรรม เช่น พบปะพูดคุย นั่งพักผ่อนตามลำพัง เล่นหมากรุก และซื้ออาหารหรือของใช้เล็กๆ น้อยๆ ด้านหลังของอาคารเป็นถนนกว้างประมาณ 6 เมตร ใช้เป็นที่จอดรถของสมาชิกแพลต และเป็นทางเก็บขยะ (ดูรูปที่ 4.7)

รูปที่ 4.7 สภาพพื้นที่และสถานที่พักผ่อนแพลต 33-56

7.2.5 พื้นที่แฟลต ช1-ช6

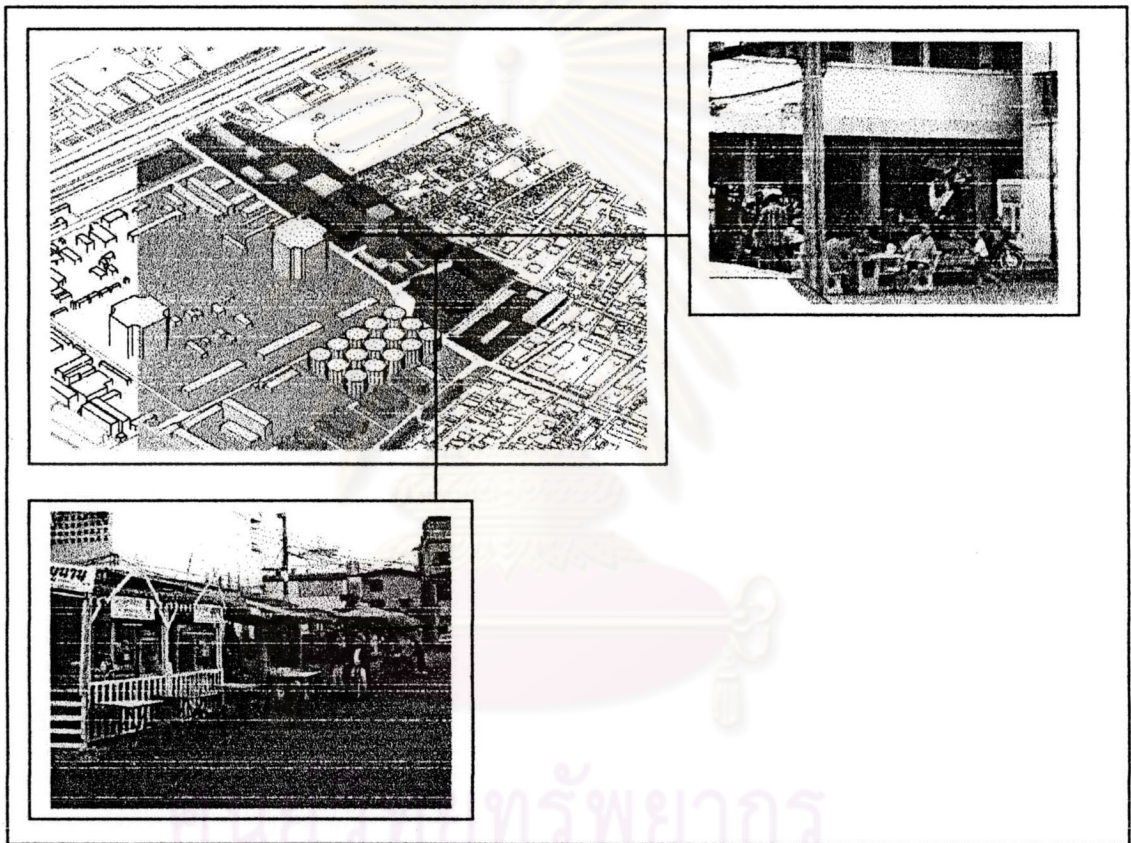
พื้นที่บริเวณแฟลต ช1 -ช6 (ลักษณะของอาคารที่มีคอร์ทกลางและมีห้องจำนวนหนึ่งยื่นเลยออกมาไม่เท่ากันทำให้มีลักษณะคล้ายกับอักษร "ซ") ติดกับเลขคู่แฟลตเลขคู่ (แฟลต 34-56) มีลักษณะการวางอาคารเป็นแนวยาวหันด้านข้างของอาคารเข้าสู่แนวถนน ด้านข้างของอาคารห่างกันประมาณ 21 เมตร เนื่องจากแฟลตมีจำนวนห้องมากกว่าแฟลต 1-64 คือ มีจำนวน 224-228 ห้อง / อาคาร ดังนั้นสมาชิกแฟลตจึงใช้พื้นที่ทั้งด้านหน้าและด้านหลังอาคารเป็นที่จอดรถและเก็บของ พื้นที่พักผ่อนและสันทนาการของแฟลต ช1-ช11 กระจายอยู่ตามด้านข้างของอาคาร ประกอบด้วย ศาลพระภูมิหรือที่ประดิษฐานพระพุทธรูป สนามเด็กเล่น สนามกีฬา (บริเวณแฟลต ช2) ม้านั่งหินอ่อน ด้านข้างของแฟลต ช4 มีสวนเฉลิมพระเกียรติฯ บริเวณด้านข้างของแฟลต ช5 เป็นศาลาหออพระพุทธรูปนชิยซึ่งมีกิจกรรมสวดมนต์ไหว้พระระหว่างแฟลต ช4 และ ช5 เป็นที่ตั้งของอาคารสนามกีฬาเวสน์ของกรุงเทพมหานคร และด้านข้างอีกด้านหนึ่งของอาคารแฟลต ช1-ช6 ติดกับสนามกีฬาไทย-ญี่ปุ่น (ดูรูปที่ 4.8)

รูปที่ 4.8 สภาพพื้นที่และสถานที่พักผ่อนแฟลต ช1-ช6

7.2.6 พื้นที่แฟลต ซ7-ซ11

พื้นที่บริเวณแฟลต ซ7-ซ11 ตั้งอยู่บนถนนมิตรไมตรี ติดกับกองเก็บขยะมูลฝอยของกรุงเทพฯ (หน่วยงาน) โดยแฟลต ซ7 และ ซ8 วางอาคารตามแนวถนน และแฟลต ซ9-ซ11 อยู่ลึกเข้าไป พื้นที่ระยะห่างระหว่างแฟลตประมาณ 25 เมตร แต่มีพื้นที่สำหรับพักผ่อนและสันทนาการน้อย เนื่องจากมีการค้าขายและจอดรถไปทั่วบริเวณ บริเวณพักผ่อนและสันทนาการของพื้นที่นี้ตั้งอยู่ในบริเวณที่ทำการของการเคหะฯ ซึ่งตั้งอยู่ระหว่างแฟลต ซ7 และ ซ8 ประกอบด้วยสนามเด็กเล่น ลานกิจกรรม และเป็นที่ตั้งของพระพุทธรูป นอกจากนี้ บริเวณด้านข้างของอาคารมีม้านั่งหินอ่อนสำหรับนั่งพักผ่อนและสนามเด็กเล่นอยู่ด้วย (ดูรูปที่ 4.9)

รูปที่ 4.9 สภาพพื้นที่และสถานที่พักผ่อนแฟลต ซ7-ซ11

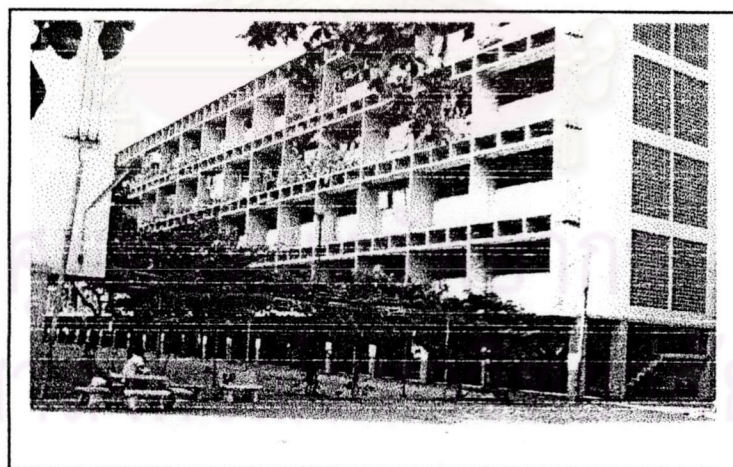
8. สภาพโดยทั่วไปของอาคาร พื้นที่ส่วนกลางของอาคาร

8.1 แฟลตแบบ 1-64

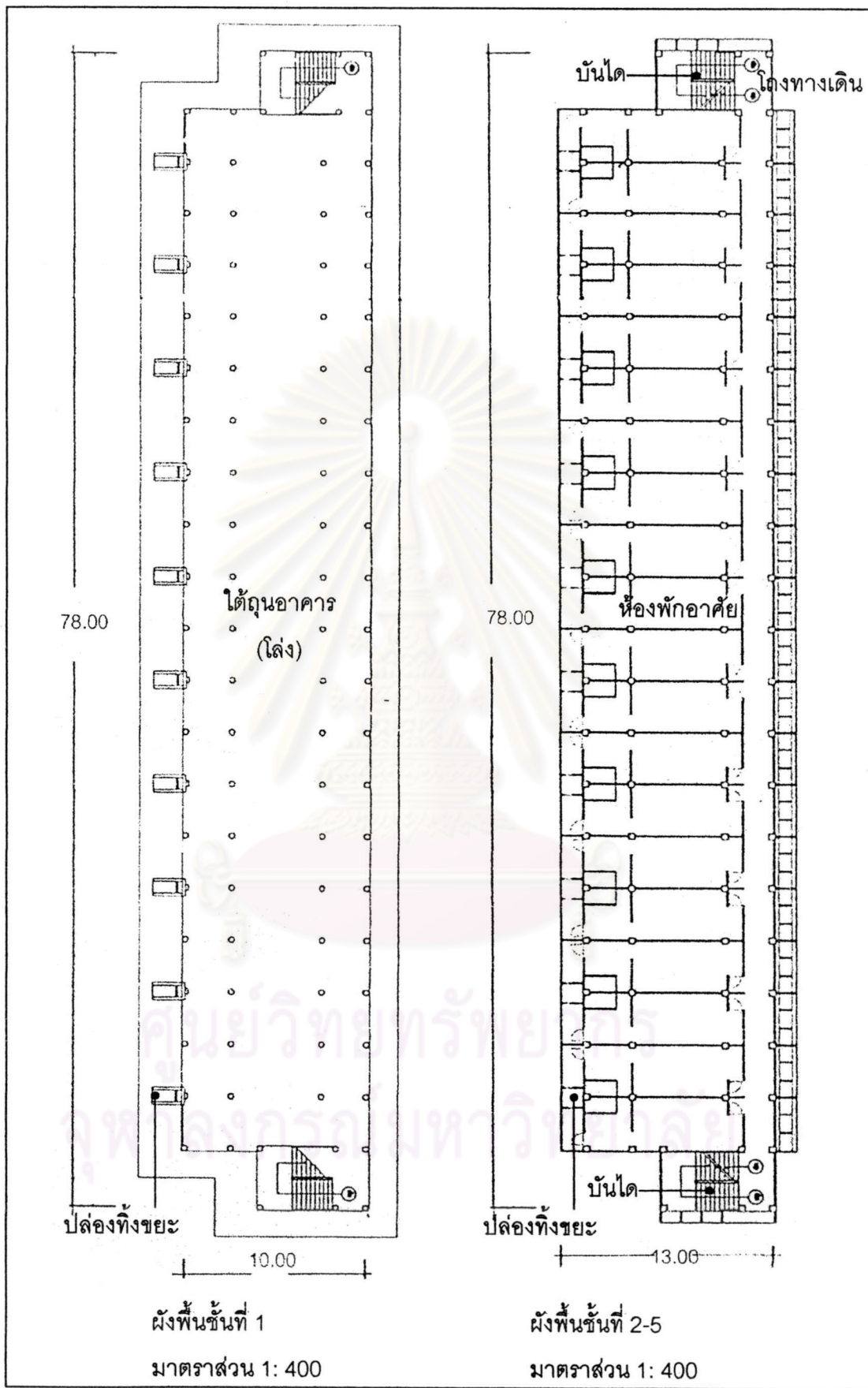
8.1.1 ลักษณะอาคาร เป็นอาคาร ค.ส.ล. 5 ชั้น ได้ถุนโล่ง มีทางเดินหน้าห้องพักอาศัยเป็นแบบ Single Loaded Corridor มีบันได 2 จุด หัว-ท้ายอาคาร (ดูรูปที่ 4.10 4.11 และ 4.12) ห้องพักอาศัยเป็นแบบ Studio Type ประกอบด้วย ส่วนนอกประกอประสงค์ คร้ว ห้องน้ำ ระเบียง และปล่องทิ้งขยะด้านหลังห้อง อาคารมี 3 ขนาด จำแนกตามจำนวนหน่วยพักอาศัย คือ ขนาด 80 หน่วย ขนาด 56 หน่วย และ ขนาด 48 หน่วย (ดูตารางที่ 4.1)

รูปที่ 4.10 รูปด้านหน้าของอาคารแฟลตแบบ 1-64

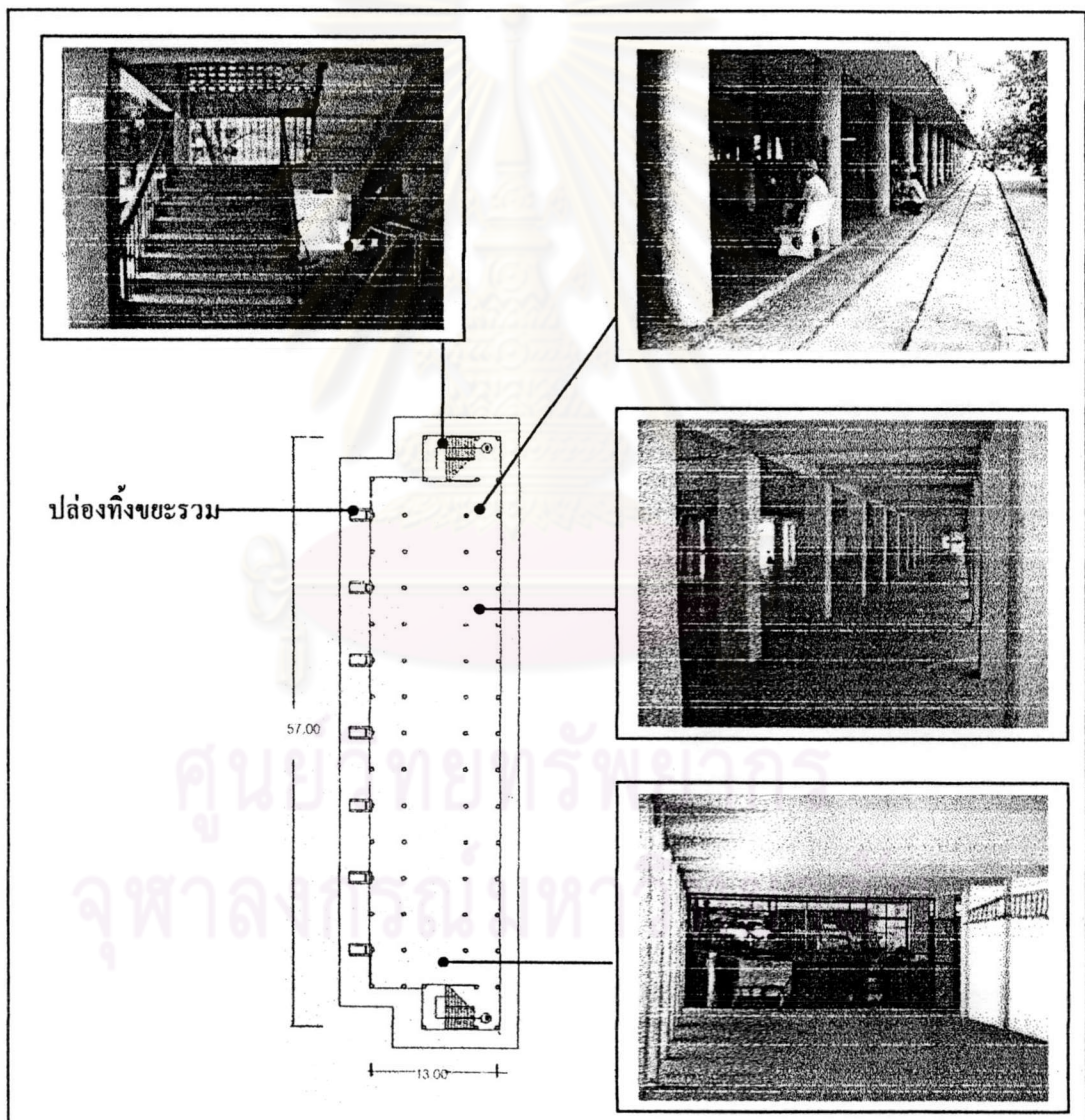
รูปที่ 4.11 รูปด้านหลังของอาคารแฟลตแบบ 1-64

รูปที่ 4.12 ผังพื้นที่ของอาคารแฟลต 1-64 (จำนวน 80 หน่วย / อาคาร)

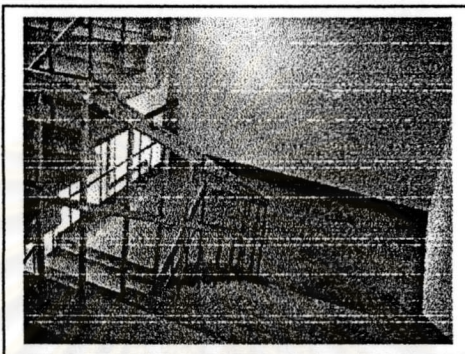
8.1.2 พื้นที่ส่วนกลางของอาคาร ประกอบด้วย ใต้ถุนอาคาร บ้านใต้ และโถงทางเดินของอาคาร

ใต้ถุนอาคาร แพลต 1-64 ออกแบบไว้ให้โล่งตลอด ปัจจุบันใต้ถุนแพลตใช้สำหรับกิจกรรมของสมาชิกในชุมชน ได้แก่ การกันเป็นที่ทำการขององค์กรต่างๆ หรือสถานเลี้ยงเด็กวัยก่อนเรียน ใช้เป็นที่ขายของชำ ร้านขายอาหาร เก็บของ เก็บอุปกรณ์การทำงานจำพวกรถเข็น กล้องลิ่ง จอดรถยนต์ จักรยานยนต์ ใช้เป็นสถานที่พบปะพูดคุยกับเพื่อนบ้าน นั่งพักผ่อน เล่นเกม โดยมีม้านั่งหินอ่อนหรือม้านั่งที่สมาชิกแพลตหามาตั้งไว้ มีกระจายอยู่ทุกแพลตในพื้นที่ บางอาคารใช้เป็นพื้นที่ออกกำลังกายหรือเล่นกีฬาของสมาชิกแพลต ใต้ถุนแพลตบางหลังกันเป็นที่อยู่อาศัย เช่น แพลต 26 และ แพลต 27

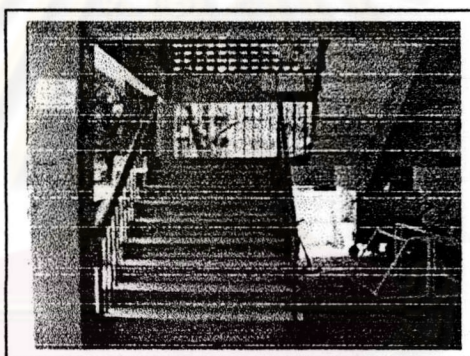

รูปที่ 4.13 แสดงสภาพใต้ถุนอาคารแพลต 1-64

บันได แพลต 1-64 เป็นบันไดแบบมีชานพัก แต่ละอาคารมีบันได 2 จุด ในตำแหน่งหัว-ท้ายของอาคาร พื้นบันไดเป็นหินขัด บันได กว้าง 2 เมตร (โถงบันไดกว้าง 4.5 เมตร) มี 17 ขั้น ลูกนอนกว้าง 25 เซนติเมตร ลูกตั้งสูง 15.56 เซนติเมตร (ความสูงจากพื้นถึงพื้นชั้นถัดไป ประมาณ 2.80 เมตร) ไม่มีजूมกบันได รวบบันได สูง 90 เซนติเมตร สำหรับแพลต 1-8 รวบบันได เป็นเหล็กกลมเส้นผ่าศูนย์กลาง 7.5 เซนติเมตร มีซี่ลูกกรงตั้งทุกๆ ชั้นบันได รวบบันได มี 2 ระดับ และ แพลต 9-64 เป็นไม้สี่เหลี่ยมหนา 5 เซนติเมตร มีซี่ลูกกรงตั้งทุกๆ ชั้นบันได

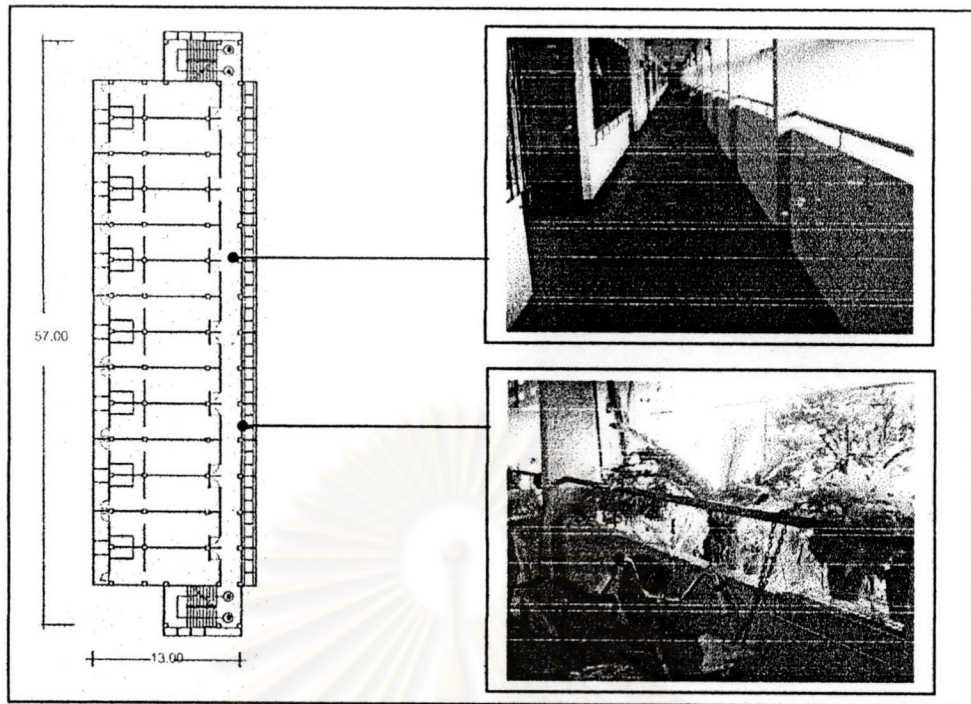
สภาพบันไดแพลต 1-8

สภาพบันไดแพลต 9-64

รูปที่ 4.14 แสดงสภาพบันไดแพลต 1-64

โถงทางเดิน แพลต 1-64 เป็นแบบ Single Loaded Corridor กว้าง 1.50 เมตร มีทางเข้าห้องแต่ละหน่วยหลบเข้าไปจากทางเดินกว้างประมาณ 1 เมตร สองห้องหันหน้าเข้าหากัน พื้นระเบียงเป็นซีเมนต์ขัดหยาบไม่มีระบายน้ำที่พื้น ดังนั้น เวลาฝนตกน้ำจะนองทั่วพื้น บางชั้นมีน้ำขังต้องคอยกวาดทิ้งทางบันไดหรือตักออก มีราวระเบียงก่อด้วยซีเมนต์บล็อกลูกสูง 100 เซนติเมตร ต่อด้วยราวเหล็กสูง 20 เซนติเมตร สูงรวม 120 เซนติเมตร ผนังบริเวณปลายสุดของโถงใช้สำหรับติดตั้งมิเตอร์ไฟฟ้าของห้องพักในแต่ละชั้น สภาพปัจจุบันบางห้องมีการใช้พื้นที่สำหรับเก็บของ และนั่งพักผ่อนโดยมีเครื่องเรือนประเภท ม้านั่ง โต๊ะ เก้าอี้ หรือโซฟาเก่า

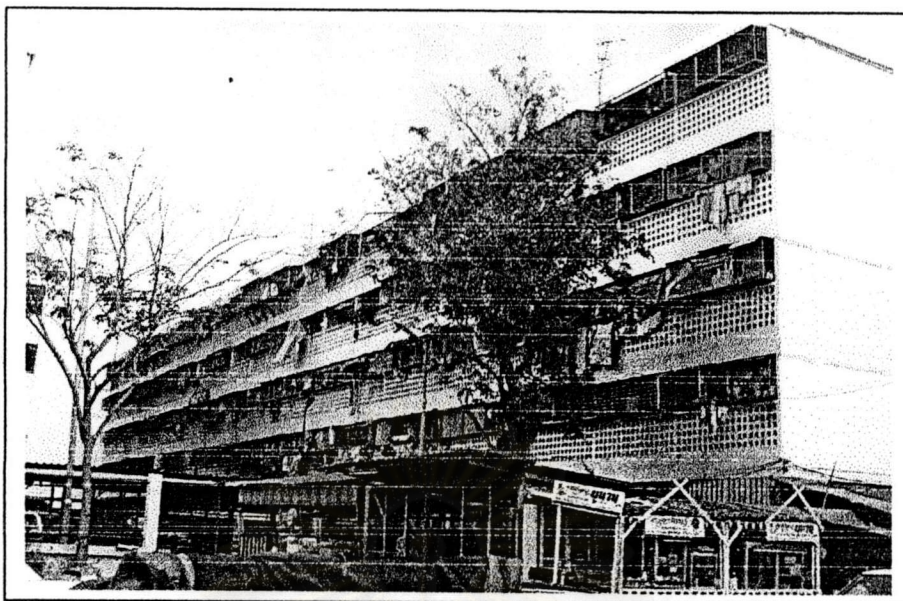
รูปที่ 4.15 แสดงสภาพการใช้สอยโถงทางเดินแฟลต 1-64

8.2 แฟลต ช1-ช11

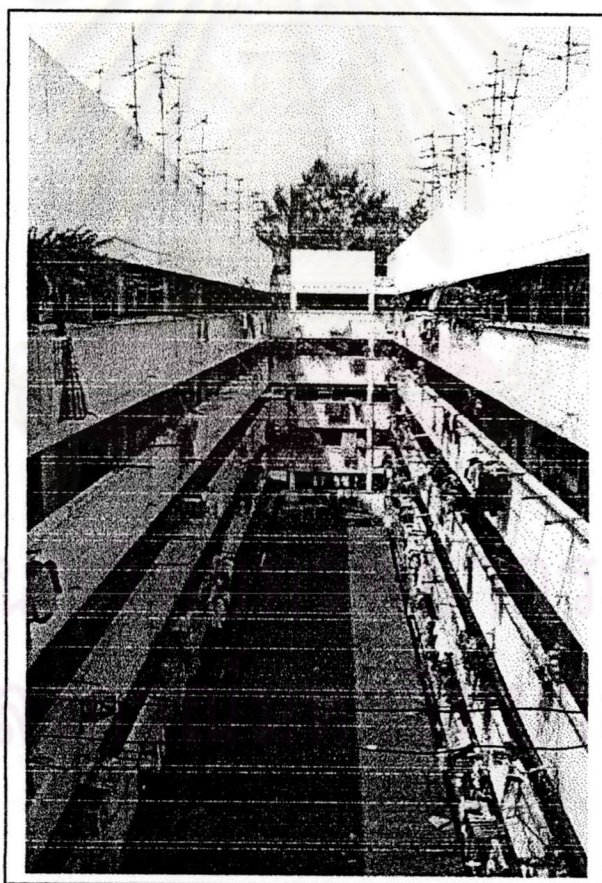
8.2.1 ลักษณะอาคาร เป็นอาคาร ค.ส.ล. 5 ชั้น ได้ถุนโถง 1 ด้าน มีคอร์ทกลาง (ดูรูปที่ 4.16 4.17 4.18 4.19 และ 4.20) ทางเดินหน้าห้องพักอาศัยเป็นแบบ Single Loaded Corridor มีบันได 2 จุด หัว-ท้ายอาคาร มีปล่องทิ้งขยะรวมข้างโถงบันได (ดูรูปที่ 4.19) ห้องพักอาศัยเป็นแบบ Studio Type ประกอบด้วย ส่วนนอกประสงค์ครัว ห้องน้ำ และระเบียง อาคารมี 4 ขนาด จำแนกตามจำนวนหน่วยพักอาศัย คือ ขนาด 226 หน่วย ขนาด 224 หน่วย ขนาด 198 หน่วย และ ขนาด 180 หน่วย (ดูตารางที่ 4.19)

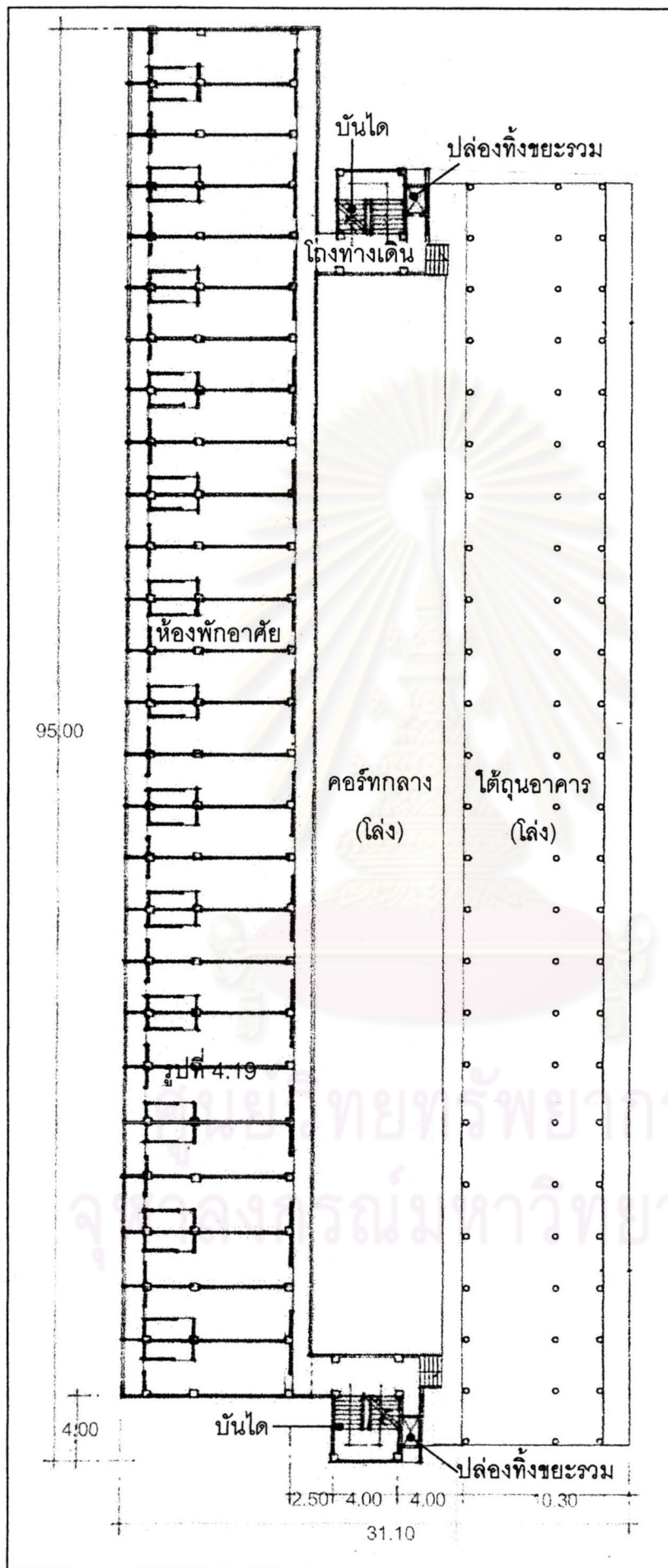
รูปที่ 4.16 รูปด้านข้างของอาคารแฟลต ช1-ช11

รูปที่ 4.17 รูปด้านหลังของอาคารแฟลต ช1-ช11

รูปที่ 4.18 ภายในคอร์ทกลางของอาคารแฟลต ช1-ช11

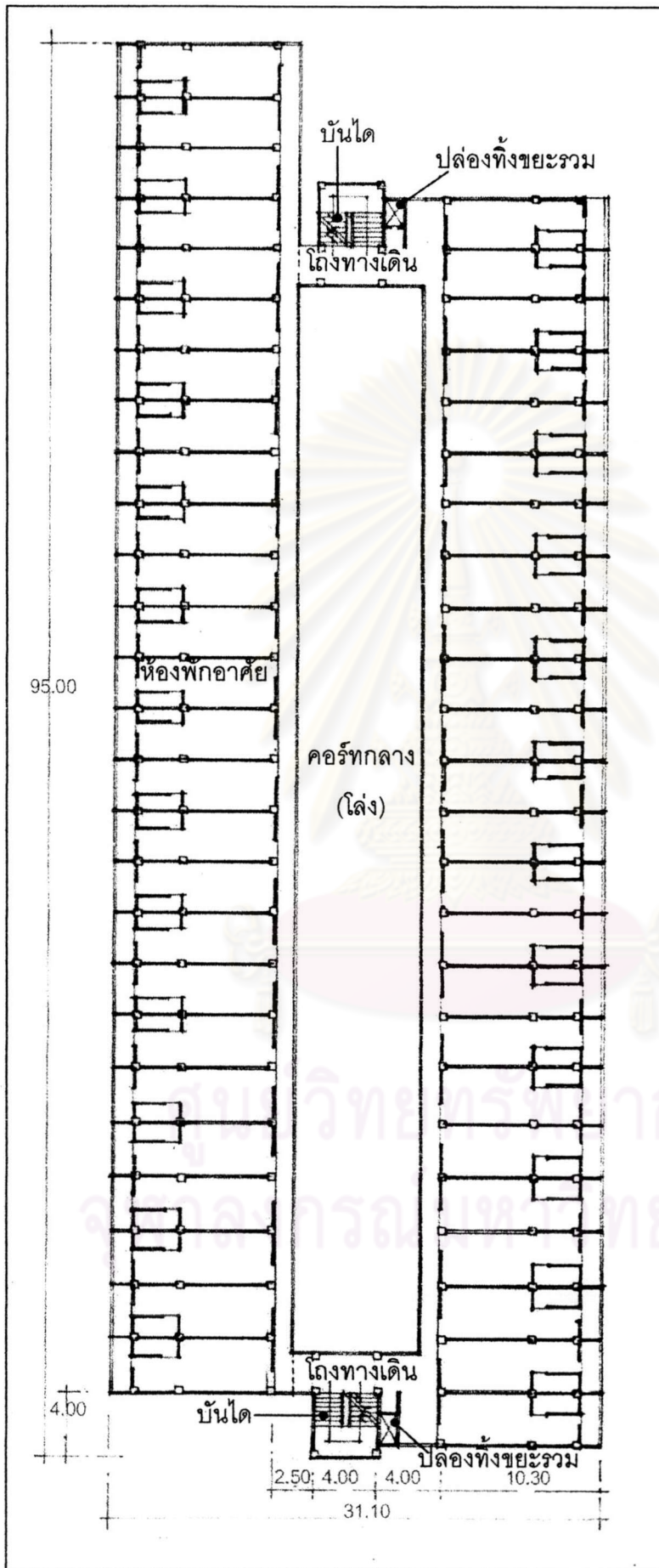

รูปที่ 4.19

ผังพื้นที่ชั้นที่ 1

แฟลต ข1-ข11

มาตราส่วน 1 : 400

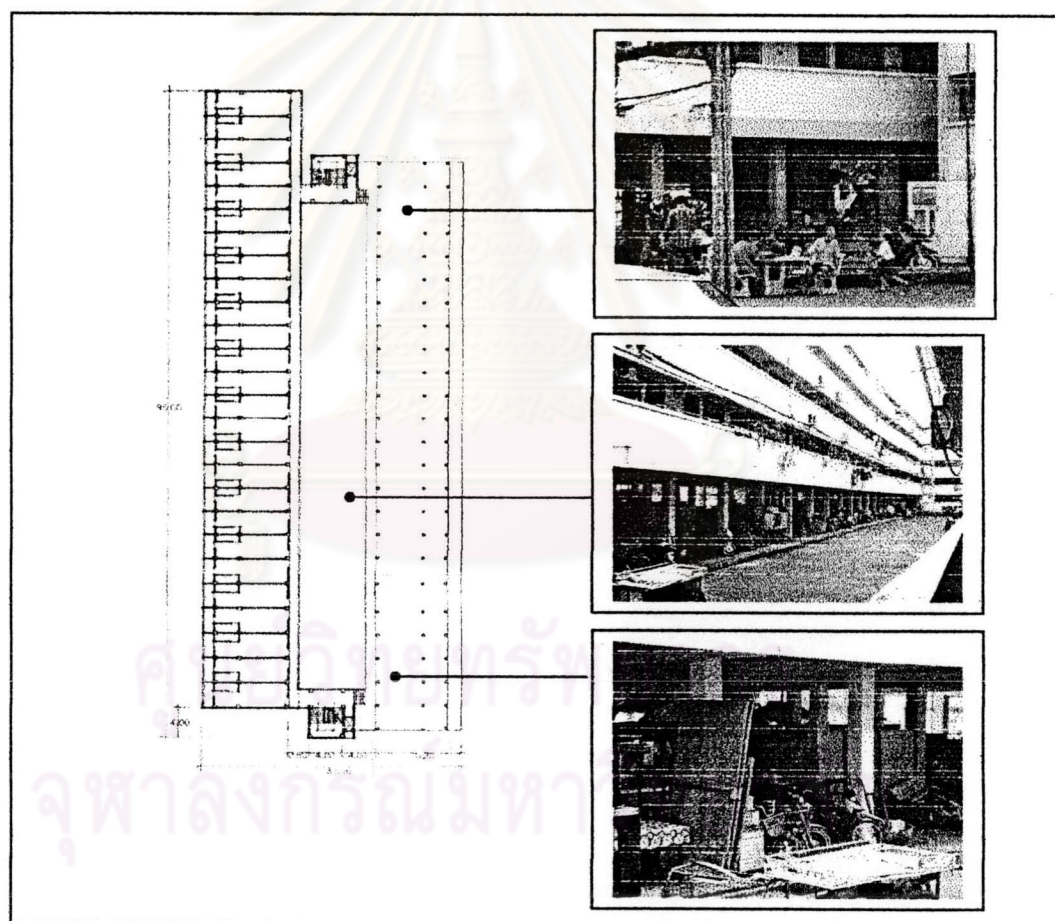
รูปที่ 4.20 ผังพื้นที่ชั้นที่ 2-5

แฟลต ข1-ข11

มาตราส่วน 1 : 400

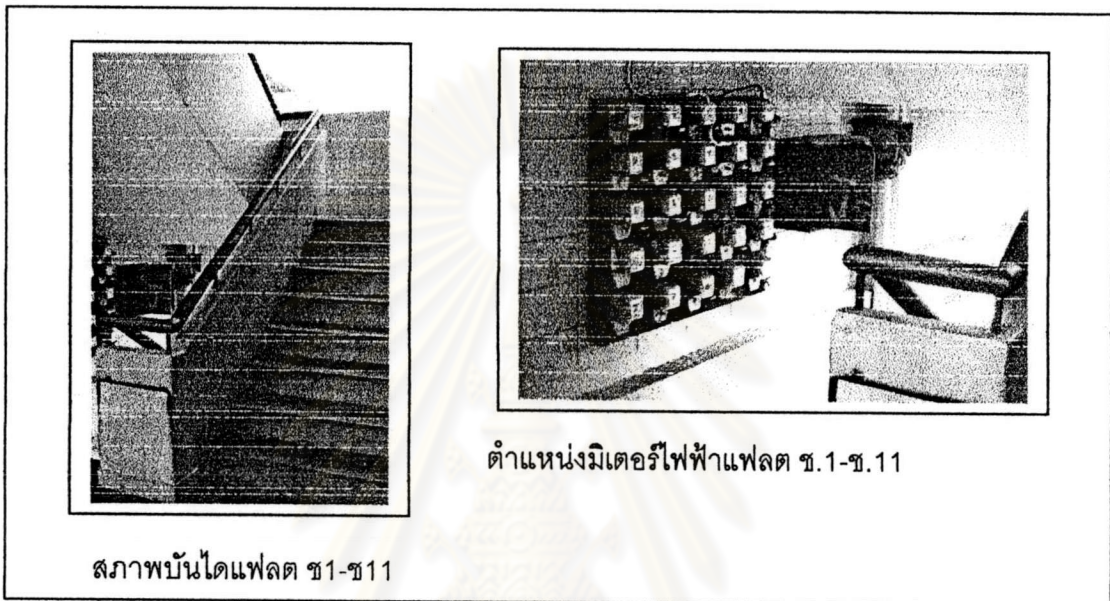
8.2.2 พื้นที่ส่วนกลางของอาคาร ประกอบด้วย ใต้ถุนอาคาร บันได และโถงทางเดินของอาคาร

ใต้ถุนอาคาร แพลต ซ1-ซ11 มีลักษณะโล่ง 1 ด้าน ปัจจุบันใช้สำหรับกิจกรรมของสมาชิกในชุมชน ได้แก่ การกันเป็นที่ทำการขององค์กรต่างๆ หรือสถานเลี้ยงเด็กวัยก่อนเรียน ใช้เป็นร้านขายของชำ ร้านขายอาหาร เก็บของ เก็บอุปกรณ์การทำงานจำพวกรถเข็น กอล์ฟ ลัง จอดรถยนต์ จักรยานยนต์ ใช้เป็นสถานที่พบปะพูดคุยกับเพื่อนบ้าน นั่งพักผ่อน เล่นเกม โดยมีม้านั่งหินอ่อนหรือม้านั่งที่สมาชิกแพลตหามาตั้งไว้ ใต้ถุนแพลต ซ1-ซ11 ส่วนใหญ่จะถูกใช้สอยจนเต็มพื้นที่จนไม่มีที่ว่างสำหรับกิจกรรมพักผ่อนของสมาชิก ในขณะที่มีการอยู่อาศัยโดยกันเป็นที่อยู่อาศัยชั่วคราว (แต่อยู่อย่างถาวร) เป็นจำนวนมาก และมีปัญหาด้านความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยและสกปรกรกรุงรัง

รูปที่ 4.21 แสดงสภาพใต้ถุนอาคารแพลต ซ.1-ซ.11

บันได แพลต ช.1-ช.11เป็นบันไดแบบมีชานพัก แต่ละอาคารมีบันได 2 จุดในตำแหน่งหัว-ท้าย ของอาคาร มีความกว้าง 1.75 เมตร (โถงบันไดกว้าง 4.00 เมตร) มี 15 ขั้น ลูกนอนกว้าง 25 เซนติเมตร ลูกตั้งสูง 15.63 เซนติเมตร (ความสูงจากพื้นถึงพื้นชั้นถัดไปประมาณ 2.50 เมตร) ไม่มีจุกบันได พื้นบันไดเป็นซีเมนต์ขัดหยาบ ราวบันไดเป็นเหล็กเส้นผ่าศูนย์กลาง 7.5 สูง 90 เซนติเมตร บริเวณผนังของชานพักบันไดใช้ติดตั้งแผงมิเตอร์ไฟฟ้าของห้องพักแต่ละชั้น (ดูรูปที่ 4.22)

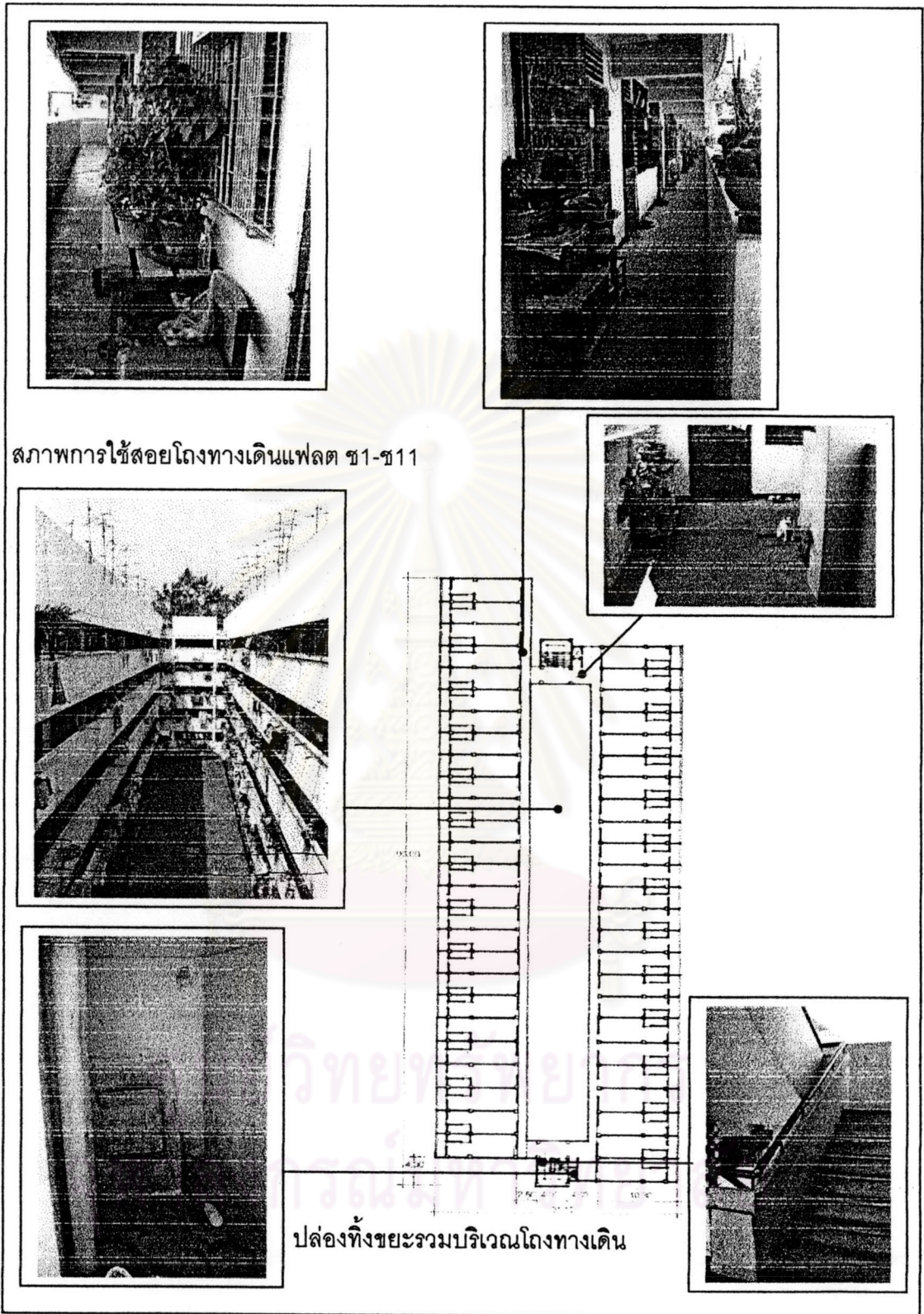

สภาพบันไดแพลต ช1-ช11

ตำแหน่งมิเตอร์ไฟฟ้าแพลต ช.1-ช.11

รูปที่ 4.22 แสดงสภาพบันไดแพลต ช.1-ช.11

โถงทางเดิน โถงทางเดิน แพลต ช.1-ช.11 เป็นแบบ Single Loaded Corridor กว้าง 1.20 เมตร มีคอร์ดกลาง โถงทางเดินหน้าบันไดกว้าง 2 เมตร ประตูทางเข้าแต่ละห้องเปิดออกสู่ทางเดิน พื้นระเบียงเป็นซีเมนต์ขัดหยาบ มีร่องระบายน้ำกว้างประมาณ 10 เซนติเมตร ลึก 1 เซนติเมตร ริมผนังของระเบียงเพื่อระบายน้ำฝน มีราวระเบียงที่ปักด้วยซีเมนต์ บล็อกสูง 1.20 เมตร ปัจจุบันมีการใช้พื้นที่โถงทางเดินสำหรับตากผ้า วางรองเท้า และวางกระถางต้นไม้ตามราวระเบียง บริเวณชานพักบันไดมีพื้นที่สำหรับติดตั้งมิเตอร์ไฟฟ้าของห้องพักในแต่ละชั้น และมีห้องทิ้งขยะรวมของแต่ละชั้นอยู่บริเวณโถงข้างบันได มีสภาพสกปรก สังกัดเหม็น และมีแมลงรบกวน(ดูรูปที่ 4.23)

9. สภาพโดยทั่วไปของห้องพักอาศัย

9.1 ขนาดและพื้นที่ใช้สอย

แฟลตห้องพักอาศัยในชุมชนดินแดง 1 และ 2 หมายเลข 1-64 และ หมายเลข ช1-ช11 โดยทั่วไปมีลักษณะทางกายภาพคล้ายคลึงกัน กล่าวคือแฟลตห้องพักอาศัยแต่ละหน่วยมีลักษณะเป็นห้อง 1 คูหา สำหรับแฟลต 1-64 ขนาดกว้าง 3.50 เมตร ลึกประมาณ 11.50 เมตร หรือมีพื้นที่ประมาณ 40.25 ตารางเมตร และแฟลต ช1-ช11 ขนาดกว้าง 3.50 เมตร ลึกประมาณ 10.30 เมตร หรือมีพื้นที่ประมาณ 36.75 ตารางเมตร ความสูงจากพื้นถึงเพดานแฟลต 1-64 ประมาณ 2.80 เมตร และแฟลต ช1-ช11 ประมาณ 2.50 เมตร แฟลตห้องพักอาศัยแต่ละหน่วยประกอบด้วยพื้นที่ใช้สอยต่างๆ ต่อไปนี้ (ดูรูปที่ 4.24)

9.1.1 ส่วนเอนกประสงค์

9.1.2 ครีว

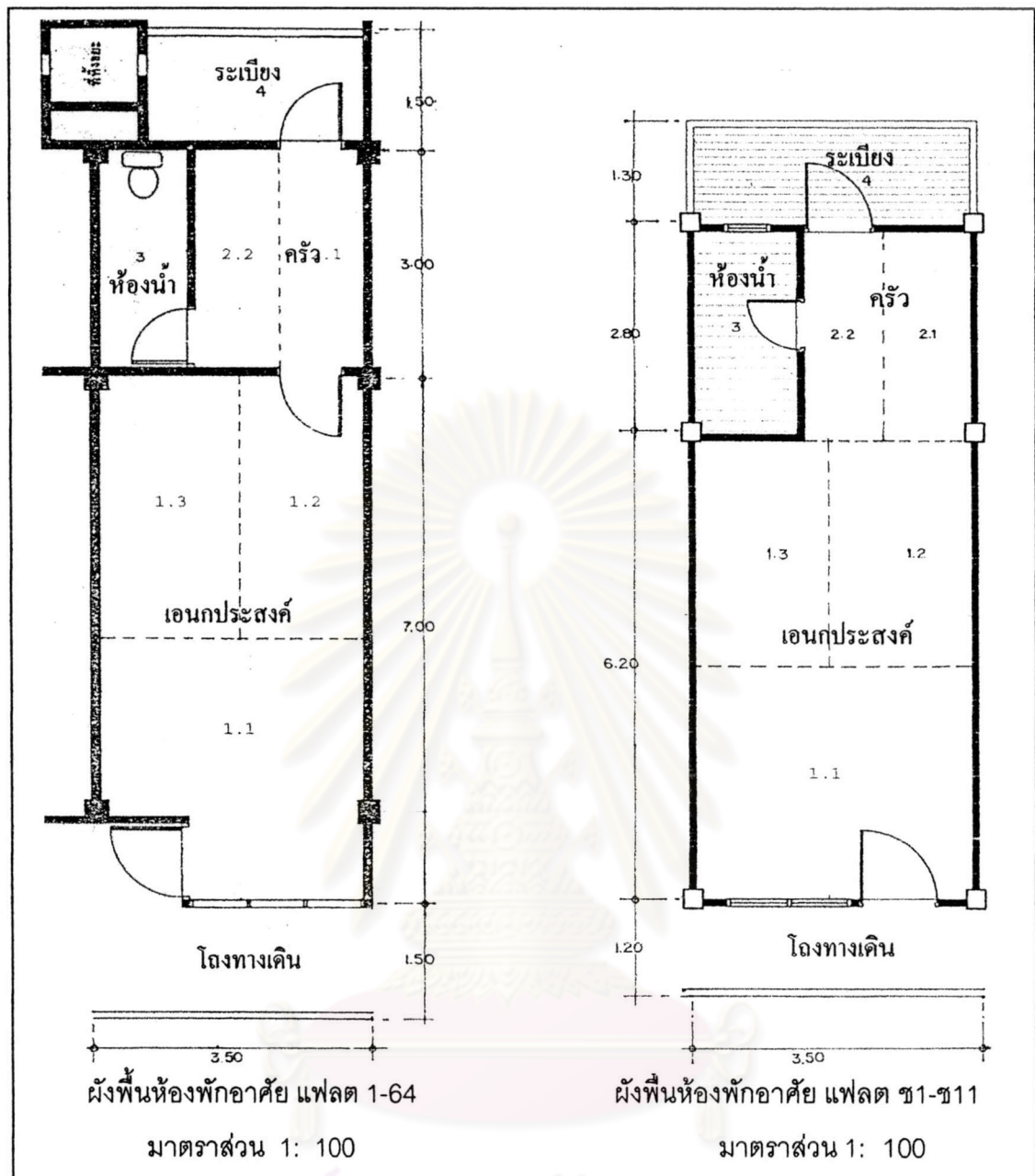
9.1.3 ห้องน้ำ-ส้วม

9.1.4 ระเบียงหลัง

9.1.5 ปล่องทิ้งขยะ (สำหรับแฟลต ช.1-ช.11 เป็นแบบปล่องทิ้งขยะรวม)

ตารางที่ 4.2 แสดงขนาดพื้นที่ใช้สอยภายในแฟลตห้องพักอาศัยและความสูงของห้อง

พื้นที่ใช้สอย	แฟลต 1-64	แฟลต ช.1-ช.11
ส่วนเอนกประสงค์	23.50 ตร.ม. (3.50x7.00)	21.70 ตร.ม. (3.50x6.20)
ปรุงอาหาร	6.60 ตร.ม. (2.20x3.00)	6.16 ตร.ม. (2.20x2.80)
รวมพื้นที่ใช้สอย	30.10 ตร.ม.	27.86 ตร.ม.
ห้องน้ำ-ส้วม	3.90 ตร.ม. (1.30x3.00)	3.64 ตร.ม. (1.30x2.80)
ระเบียงหลัง	4.35 ตร.ม. (1.50x2.90)	4.55 ตร.ม. (1.30x3.50)
รวมพื้นที่ทั้งหมด	40.25 ตร.ม. (3.50x11.50)	36.05 ตร.ม. (3.50x10.30)
ความสูงของห้อง (พื้นถึงเพดาน)	2.80 ม.	2.50 ม.
โถงทางเดินหน้าห้อง	5.25 ตร.ม. (1.50x3.50)	3.85 ตร.ม. (1.10x3.50)

รูปที่ 4.24 ผังพื้นที่ห้องพักอาศัยแฟลต 1-64 และ ข1-ข11

10. ส่วนประกอบอาคาร (ประตู หน้าต่าง และช่องเปิด)

10.1 แฟลต 1-64 ประตูทางเข้าเปิดออกหลบเข้าไปจากทางเดินทำให้ส่วนทางเข้าดูเป็นสัดส่วนขึ้นและสามารถใช้เป็นที่วางรองเท้าชั่วคราวได้ แต่พื้นที่ใช้สอยภายในห้องพักลดลงประมาณหน่วยละ 1 ตารางเมตร ซึ่งอาจมีผลต่อการจัดพื้นที่ใช้สอยภายในห้อง สภาพปัจจุบันผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่มักจะติดประตูเหล็กดัดและมุ้งลวดเพื่อเปิดระบายอากาศ ป้องกันแมลง และป้องกันผู้บุกรุก มีหน้าต่างบานเกล็ดชนิดปรับมุมได้ 3 บาน ติดตลอดแนวผนังด้านหน้าที่ติดกับโรงทางเดินโดยติดสูงจากพื้น 90 เซนติเมตร สำหรับบางห้องที่ติดเครื่องปรับอากาศส่วนใหญ่จะเปลี่ยนเป็นหน้าต่างกระจกชนิดบานเลื่อน และส่วนใหญ่จะติดลูกกรงเหล็กดัดด้านที่ติดกับโรง

ทางเดินเพื่อกันขโมย แพลต 1-64 มีผนังและมีประตูกันระหว่างพื้นที่เอนกประสงค์และบริเวณประกอบอาหาร สภาพปัจจุบันผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่จะถอดเอาประตูนี้ออกเพื่อการระบายอากาศและเพื่อให้ภายในห้องสว่างขึ้น สำหรับห้องที่มีเครื่องปรับอากาศ จะเปลี่ยนเป็นประตูกระจกบานเลื่อนเพื่อกันพื้นที่ที่ปรับอากาศ

ประตูห้องน้ำ ลักษณะการเปิดของประตูห้องน้ำแพลต 1-64 เปิดเข้าภายในห้องน้ำ โดยตำแหน่งของประตูจะอยู่ชิดผนัง โดยจะเปิดหลบเข้าไปจากบริเวณเตรียมอาหาร ความกว้างของประตูประมาณ 75 เซนติเมตร

ประตูด้านหลัง เปิดออกสู่ระเบียงหลัง สภาพปัจจุบันส่วนใหญ่ประตูเดิมซึ่งเป็นไม้ได้ผุพังไปหมดแล้ว ผู้อยู่อาศัยบางส่วนจึงถอดออก หรือเปลี่ยนใหม่ และเนื่องจากบริเวณผนังด้านหลังไม่มีช่องเปิดอื่นนอกจากซีเมนต์บล็อกระบายอากาศ ซึ่งบางห้องก็ได้โบกปูนปิดไปแล้ว ดังนั้นประตูในตำแหน่งนี้ส่วนใหญ่มักจะเปิดไว้ตลอดเวลาหรือเปลี่ยนเป็นประตูมุ้งลวด และเหล็กดัด เพราะต้องการแสงสว่างในเวลากลางวันและระบายอากาศ

10.2 แพลต ช.1-ช.11 ประตูทางเข้าหลัก เปิดเข้าด้านในห้อง สภาพปัจจุบันผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่มักจะติดประตูเหล็กดัดและมุ้งลวดเพื่อเปิดระบายอากาศ (เปิดออก) ป้องกันแมลงและป้องกันผู้บุกรุก หน้าต่างด้านหน้าเป็นบานเกล็ดกระจกปรับมุม 3 บาน เหนือหน้าต่างมีช่องแสงกระจกติดตาย แพลต ช.1-ช.11 ไม่มีประตูกันพื้นที่เอนกประสงค์กับพื้นที่ครัว แต่บางห้องก็ได้ทำผนังหรือหน้าต่างกันเพื่อให้ห้องเป็นสัดส่วนขึ้น ซึ่งจะกล่าวไว้ในบทต่อไป

ประตูห้องน้ำ ลักษณะการเปิดประตูห้องน้ำของแพลต ช.1-ช.11 จะเปิดเข้าด้านในที่กึ่งกลางของห้องน้ำ โดยเปิดจากพื้นที่ครัวและเตรียมอาหาร ในห้องน้ำด้านที่ติดกับระเบียงหลังมีช่องระบายอากาศแบบบานเกล็ดกระจกติดตาย 1 บาน

ประตูด้านหลัง เปิดออกสู่ระเบียงหลัง สภาพปัจจุบันส่วนใหญ่ประตูเดิมซึ่งเป็นไม้ได้ผุพังไปหมดแล้ว หรือลักษณะการเปิดทำให้เสียพื้นที่ ผู้อยู่อาศัยจึงถอดออกและติดประตูเหล็กดัด-มุ้งลวดแทน (ในลักษณะที่เปิดเข้า) ถัดจากประตูด้านหลังเป็นหน้าต่างบานเกล็ดกระจกปรับมุม 1 บาน เหนือหน้าต่างและประตูเป็นซีเมนต์บล็อกระบายอากาศบางห้องก็ได้โบกปูนปิดไปแล้ว

11. อุปกรณ์อาคาร (ไฟฟ้า ประปา และสุขาภิบาล)

11.1 ระบบไฟฟ้า แต่ละห้องพักอาศัยจะมีมิเตอร์ไฟฟ้าของตน ซึ่งจะรวมกันอยู่บริเวณโถงบันไดของแต่ละชั้น มีตำแหน่งแผงวงจรรวม 1 ชุด บริเวณตรงข้ามกับประตูทางเข้าดวงไฟให้แสงสว่าง 5 จุด คือ ส่วนเอนกประสงค์ 2 จุด บริเวณประกอบอาหาร 1 จุด ห้องน้ำ 1 จุด และระเบียงหลัง 1 จุด ตำแหน่งของสวิตช์และปลั๊กไฟ ในส่วนเอนกประสงค์ 2 จุด บริเวณประกอบอาหาร 1 จุด ปัจจุบันผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่จะดำเนินการเปลี่ยนสายไฟฟ้า หม้อแปลง

ไฟฟ้า และเพิ่มตำแหน่งของปลั๊ก-สวิตช์ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการใช้เครื่องไฟฟ้าที่เพิ่มขึ้น และสำหรับกรณีที่มีการต่อเติมชั้นลอยจะมีการเดินสายไฟฟ้าและอุปกรณ์เพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน

11.2 ระบบประปา แพลตห้องพักอาศัยแต่ละห้องจะมีก๊อกน้ำในห้องน้ำ 1 จุด สำหรับแพลต 1-20 มีการก่อกองน้ำเป็นถังเก็บน้ำขนาด 50 x 50 x 60 เซนติเมตร สำหรับแพลต 21-64 เป็นถังเก็บน้ำหินขัด ประกอบกับผู้อยู่อาศัยนิยมนำถังน้ำพลาสติกมาไว้เก็บน้ำทำให้พื้นที่ภายในห้องน้ำลดลง มีก๊อกน้ำบริเวณประกอบอาหาร 1 จุดพร้อมอ่างล้างมือเคลือบขาวแบบแขวน 1 อ่าง (ยกเว้นแพลต 1-8 ซึ่งเป็นแพลตรุ่นแรก) ซึ่งปัจจุบันมักจะถอดออกเพราะชำรุดหรือไม่ได้ใช้แล้ว มี ก๊อกน้ำที่ระเบียงหลัง 1 จุด ก๊อกน้ำแต่เดิมเป็นแบบหมุนเปิด หากชำรุดผู้อยู่อาศัยจะหามาเปลี่ยนเอง สภาพปัจจุบัน ผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่มักจะดำเนินการเพิ่มเติมระบบประปาโดยการเพิ่มก๊อกน้ำในห้องน้ำ และระเบียงหลังเพื่อให้สอดคล้องกับการใช้งานและอุปกรณ์ในครัวเรือนที่เพิ่มขึ้น เช่น เครื่องซักผ้า อ่างล้างจาน เครื่องกรองน้ำ ผักบัว เครื่องทำน้ำอุ่น เป็นต้น

11.3 ระบบสุขาภิบาล แพลต 1-64 มีท่อระบายน้ำทิ้งในห้องน้ำ 1 จุด และที่ระเบียง 1 จุด ท่อระบายน้ำเสียจากส้วม 1 จุด ตามแบบเดิมซึ่งจะไปรวมกันที่ช่องท่อข้างๆ ปล่องขยะ (สำหรับแพลต ช.1-ช.11 มีช่องท่อบริเวณมุมด้านในของห้องน้ำ) เพื่อลงไปที่ระบบบำบัดของแต่ละแพลตซึ่งอยู่ด้านหลังของอาคาร สำหรับชนิดของส้วม แพลต 1-64 แต่เดิมเป็นส้วมชนิดนั่งยองแบบราดน้ำ ซึ่งเมื่อชำรุดการเคหะฯ จะมาเปลี่ยนให้หรือดำเนินการเปลี่ยนเอง เมื่อมีการเปลี่ยนส่วนใหญ่จะเปลี่ยนเป็นส้วมชนิดนั่งราบแบบราดน้ำเพราะใช้สะดวกกว่า ส่วนแพลต ช.1-ช.11 เป็นส้วมชนิดนั่งราบแบบราดน้ำ บางห้องเปลี่ยนเป็นแบบมีหม้อน้ำ ระบบกำจัดขยะจากห้องพักสำหรับแพลต 1-64 จะมีปล่องทิ้งขยะติดกับระเบียงหลังห้องซึ่งผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่เห็นว่าสะดวกดี แต่มีข้อเสียคือเรื่องกลิ่นและแมลงสาบที่ขึ้นมาตามท่อทำให้บางห้องปิดช่องทิ้งขยะแล้วนำขยะไปทิ้งข้างล่างแทน สำหรับแพลต ช.1-ช.11 มีปล่องทิ้งขยะรวมซึ่งตั้งอยู่ข้างบันไดทั้งสองข้าง ผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่เห็นว่าสะดวกดีแต่มีข้อเสียคือมีกลิ่นเหม็นรบกวนบริเวณโถงบันได เกิดความสกปรกไม่เรียบร้อยบริเวณปากปล่องในแต่ละชั้น เพราะขาดคนทำความสะอาดมีแมลงสาบแมลงวันตอม

12. ชนิดของวัสดุ

วัสดุปูพื้นภายในห้องพักของของแพลต 1-64 และ แพลต ช.1-ช.11 เป็นซีเมนต์ขัดผิวเรียบทั้งหมด ซึ่งสภาพปัจจุบันผู้อยู่อาศัยได้หาวัสดุอื่นมาปูทับเพื่อให้ทำความสะอาดง่ายและเพื่อความสวยงาม วัสดุที่นิยมนำมาปูพื้น ได้แก่ เสื่อน้ำมัน กระเบื้องหรือโมเสก กระเบื้องยาง

13. เครื่องเรือนและอุปกรณ์ในครัวเรือน

เครื่องเรือนและอุปกรณ์ในครัวเรือนเป็นเครื่องมือที่ใช้ประกอบในกิจกรรมการดำเนินชีวิตของผู้อยู่อาศัยในแฟลตชุมชนดินแดงซึ่งต้องหามาเองทั้งสิ้น จากการศึกษาเบื้องต้นในห้องผู้สูงอายุในชุมชนดินแดง และจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้ศึกษาจะได้ทำการจัดไว้เป็นหมวดหมู่ๆ เพื่อให้สะดวกในการวิเคราะห์ ดังนี้

13.1 เครื่องเรือนและอุปกรณ์ที่สนับสนุนกิจกรรมพักผ่อนและใช้เวลาว่าง รวมไปถึงกิจกรรมรับแขกด้วย ได้แก่ โซฟายาวหรือมานั่งยาว (บุวมหรือเป็นไม้สังประกอบ) โซฟาสั้น เก้าอี้มีพนักแขน (Arm Chair) เก้าอี้ทั่วไป (ไม่มีพนักแขน) โต๊ะรับแขก โต๊ะหรือโต๊ะทำงาน ตู้โชว์หรือชั้นวางของโชว์ ตู้หนังสือหรือชั้นหนังสือ ตู้หรือโต๊ะวางโทรทัศน์-เครื่องเสียง อุปกรณ์ ได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุหรือเครื่องเสียง และคอมพิวเตอร์

13.2 เครื่องเรือนและอุปกรณ์ที่สนับสนุนกิจกรรมนอน และแต่งตัว ได้แก่ เตียงขนาดใหญ่ (1.80x2.00 เมตร) เตียงขนาดเล็ก (90x2.00 เมตร) เตียง 2 ชั้น ที่นอนขนาดใหญ่ (1.80x1.80 เมตร) ที่นอนขนาดเล็ก (0.90x1.80 เมตร) พูกแบบพับเก็บ ตู้เสื้อผ้า (ขนาด 0.60x0.90 0.60x1.20 0.60x1.50 และ 0.60x1.80 เมตร) ราวแขวนเสื้อผ้าแบบตั้งถาวร โต๊ะหรือตู้แต่งตัว ตู้เก็บของ ชั้นวางของทั้งแบบเป็นกล่องพลาสติกและวัสดุอื่นๆ

13.3 เครื่องเรือนและอุปกรณ์ที่สนับสนุนกิจกรรมรับประทานอาหาร ได้แก่ โต๊ะรับประทานอาหาร และ เก้าอี้รับประทานอาหาร

13.4 เครื่องเรือนและอุปกรณ์ที่สนับสนุนกิจกรรม เตรียมอาหารและประกอบอาหาร และทำงานบ้าน ได้แก่ โต๊ะเตรียมอาหาร โต๊ะหรือชั้นวางเครื่องปรุง ชั้นคว่ำถ้วยชาม ตู้กับข้าว ตู้เก็บถ้วยชาม อุปกรณ์ ได้แก่ ตู้เย็น หม้อหุงข้าว เตาอบ กระทะไฟฟ้า เตาแก๊ส เตาถ่าน อ่างล้าง เครื่องซักผ้า ถังหรือกอละมังซักผ้า และราวตากผ้า

13.5 เครื่องเรือนและอุปกรณ์ที่สนับสนุนกิจกรรม "อาบน้ำ-สุขา" ได้แก่ เก้าอี้นั่งอาบน้ำ ถังเก็บน้ำ (ทั้งแบบก่ออิฐถาวร โอง หรือถังพลาสติก) ถังน้ำ (เล็ก) อุปกรณ์ ได้แก่ เครื่องทำน้ำอุ่น

13.6 อุปกรณ์ที่สนับสนุนกิจกรรมอื่นๆ ได้แก่ พัดลมตั้งพื้น / ตั้งโต๊ะ พัดลมเพดานหรือติดผนัง เครื่องปรับอากาศ และโทรศัพท์

สภาพทั่วไปด้านสังคม เศรษฐกิจ สุขภาพ รูปแบบการอยู่อาศัย และความต้องการในโครงการฟื้นฟูเมืองฯ ของผู้สูงอายุ

1. สภาพทั่วไปด้านสังคม เศรษฐกิจ และสุขภาพของผู้สูงอายุ

1.1 เพศ จากการศึกษา พบว่า มีกลุ่มตัวอย่าง เพศชาย ร้อยละ 48.6 และเพศหญิง ร้อยละ 51.4 (ดูตารางที่ 4.3)

ตารางที่ 4.3 แสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (ตัวอย่าง)	ร้อยละ
ชาย	34	48.6
หญิง	36	51.4
รวม	70	100.0

1.2 กลุ่มอายุ จากการศึกษา พบว่า มีกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มอายุ 60-69 ปี ร้อยละ 62.7 กลุ่มอายุ 70-79 ปี ร้อยละ 30.0 และกลุ่มอายุ 80 ปี ขึ้นไป ร้อยละ 7.1 (ดูตารางที่ 4.4)

ตารางที่ 4.4 แสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามกลุ่มอายุ

กลุ่มอายุ	จำนวน (ตัวอย่าง)	ร้อยละ
60-69 ปี	44	62.9
70-79 ปี	21	30.0
80 ปีขึ้นไป	5	7.1
รวม	70	100.0

1.3 สถานภาพ จากการศึกษา พบว่า มีกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรส ร้อยละ 98.6 และเป็นโสด ร้อยละ 1.4 ในกลุ่มที่มีสถานภาพสมรสและยังอาศัยอยู่ด้วยกัน ร้อยละ 60.0 มีสถานภาพสมรสแต่แยกกันอยู่ หย่า หรือม่าย ร้อยละ 38.6 (ดูตารางที่ 4.5)

ตารางที่ 4.5 แสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวน (ตัวอย่าง)	ร้อยละ
โสด	1	1.4
สมรส / อยู่ด้วยกัน	42	60.0
สมรส / แยกกันอยู่ / หย่า / ม่าย	27	38.6
รวม	70	100.0

1.4 การมีบุตร จากการศึกษา พบว่า ผู้สูงอายุที่มีบุตร ร้อยละ 91.4 และผู้สูงอายุที่ไม่มีบุตร ร้อยละ 8.6 (ดูตารางที่ 4.6)

ตารางที่ 4.6 แสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการมีบุตร

การมีบุตร	จำนวน (ตัวอย่าง)	ร้อยละ
ไม่มีบุตร	6	8.6
มีบุตร	64	91.4
รวม	70	100.0

1.5 อาชีพ จากการศึกษา พบว่า ผู้สูงอายุไม่มีอาชีพ ร้อยละ 75.7 มีอาชีพ ร้อยละ 24.3 โดยมีอาชีพรับจ้าง / แรงงาน ร้อยละ 11.4 มีอาชีพค้าขาย ร้อยละ 8.6 และมีอาชีพลูกจ้างประจำ ร้อยละ 1.4 (ดูตารางที่ 4.7)

ตารางที่ 4.7 แสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
ไม่มีอาชีพ	53	75.7
ลูกจ้างประจำ	1	1.4
รับจ้าง / แรงงาน	8	11.4
ค้าขาย	6	8.6
ธุรกิจส่วนตัว	2	2.9
รวม	70	100

1.6 รายได้ (รวมรายได้ของคู่สมรส) จากการศึกษา กลุ่มตัวอย่างจำนวน 70 ตัวอย่าง มีค่าเฉลี่ยของรายได้ 5,990 บาท / เดือน จำแนกออกเป็นช่วงของรายได้ โดยหักค่าใช้จ่ายในส่วนตัวและค่าสาธารณูปโภคโดยเฉลี่ย 1,500 บาท / เดือน สามารถจำแนกได้ดังนี้ มีรายได้ ต่ำกว่า 3,000 บาท ร้อยละ 22.9 มีรายได้ 3,000-4,500 บาท ร้อยละ 27.1 มีรายได้ 4,501-6,000 บาท ร้อยละ 17.1 มีรายได้ 6,001-7,500 บาท ร้อยละ 2.9 มีรายได้ 7,501-9,000 บาท ร้อยละ 4.3 และมีรายได้มากกว่า 9,000 บาท ร้อยละ 25.7 (ดูตารางที่ 4.8)

ตารางที่ 4.8 แสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้

รายได้ (บาท / เดือน)	จำนวน (ตัวอย่าง)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 3,000 บาท	16	22.9
3,000-4,500 บาท	19	27.1
4,501-6,000 บาท	12	17.1
6,001-7,500 บาท	2	2.9
7,501-9,000 บาท	3	4.3
มากกว่า 9,001 บาท	18	25.7
รวม	70	100.0

1.7 ที่มาของรายได้ (รวมรายได้ของคู่สมรส) จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีรายได้หลักจากลูกหลานหรือญาติให้ ร้อยละ 68.6 มีรายได้จากการประกอบอาชีพ ร้อยละ 18.6 และมีรายได้หลักจากบำนาญ ร้อยละ 12.9 (ดูตารางที่ 4.9)

ตารางที่ 4.9 แสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามที่มาของรายได้

ที่มาของรายได้	จำนวน (ตัวอย่าง)	ร้อยละ
ประกอบอาชีพ	13	18.6
ลูก / หลาน / ญาติ ให้	48	68.6
บำนาญ	9	12.9
รวม	70	100.0

1.8 ประเภทของรายจ่าย จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างทุกคนมีค่าใช้จ่ายด้านอาหารและค่าใช้จ่ายทั่วไป มีค่าใช้จ่ายด้านค่าเช่าและค่าสาธารณูปโภค ร้อยละ 51.4 (ในจำนวนนี้ผู้สูงอายุที่ลูกหลานหรือญาติจ่ายค่าเช่าและค่าสาธารณูปโภคให้ทั้งหมดร้อยละ 80.6 และผู้สูงอายุช่วยเหลือบางส่วน ร้อยละ 19.4) และมีค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพ ร้อยละ 7.1 (ดูตารางที่ 4.10)

ตารางที่ 4.10 แสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประเภทของรายจ่าย

ประเภทของรายจ่าย (บาท / เดือน)	จำนวน (ตัวอย่าง)	ร้อยละ
ค่าอาหาร / ใช้จ่ายทั่วไป	70	100.0
ค่าใช้จ่ายเพื่อสุขภาพ	5	7.1
ค่าเช่า-ค่าสาธารณูปโภค	36	51.4

หมายเหตุ ค่าร้อยละ คำนวณจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 70 ตัวอย่าง

1.9 การเป็นสมาชิกขององค์กรหรือกลุ่ม พบว่า ผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกขององค์กรหรือกลุ่มทางสังคม ร้อยละ 10.0

ตารางที่ 4.11 แสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม การเป็นสมาชิกของชมรมหรือองค์กร

การเป็นสมาชิกชมรม หรือองค์กร	จำนวน (ตัวอย่าง)	ร้อยละ
ไม่เป็นสมาชิก	63.0	90.0
เป็นสมาชิก	7.0	10.0
รวม	70.0	100.0

1.10 การมีโรคประจำตัว จากการศึกษ พบว่า ผู้สูงอายุมีโรคประจำตัว ร้อยละ 67.1 โรคที่พบ ได้แก่ โรคความดันโลหิตสูง เบาหวาน ปวดตามข้อ เป็นต้น

ตารางที่ 4.12 แสดงจำนวนของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการมีโรคประจำตัว

การมีโรคประจำตัว	จำนวน (ตัวอย่าง)	ร้อยละ
ไม่มีโรค	23.0	32.9
มีโรค	47.0	67.1
รวม	70.0	100.0

1.11 การใช้เครื่องมือช่วยการเคลื่อนไหว จากการศึกษ พบว่า ผู้สูงอายุที่ใช้เครื่องมือช่วยในการเคลื่อนไหว ร้อยละ 10.0 ในจำนวนนวนนี้ใช้ Walker ร้อยละ 57.1 (4 ตัวอย่าง) ใช้ไม้เท้า ร้อยละ 28.6 (2 ตัวอย่าง) และใช้เก้าอี้ล้อเลื่อน ร้อยละ 14.3 (1 ตัวอย่าง) (ดูตารางที่ 4.13)

ตารางที่ 4.13 แสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการใช้เครื่องมือช่วยในการเคลื่อนไหว

การใช้เครื่องมือช่วย การเคลื่อนไหว	จำนวน (ตัวอย่าง)	ร้อยละ
ไม่ใช้เครื่องมือช่วย	63.0	90.0
ใช้เครื่องมือช่วย	7.0	10.0
รวม	70.0	100.0

2. รูปแบบการอยู่อาศัยของผู้สูงอายุ

2.1 สมาชิกในครัวเรือน จากการศึกษ พบว่า มีกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นสมาชิกของครัวเรือนขนาดเล็ก (สมาชิก 2-4 คน) ร้อยละ 60.0 มีผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกของครัวเรือนขนาดใหญ่ (สมาชิก 5 คน ขึ้นไป) ร้อยละ 35.9 และอาศัยอยู่ตามลำพังเพียงคนเดียว ร้อยละ 4.3 (ดูตารางที่ 4.14)

ตารางที่ 4.14 แสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือน (เฉพาะที่อาศัยอยู่จริง)

จำนวนสมาชิก ของครัวเรือน	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
1 คน	3	4.3
2 คน	16	22.9
3-4 คน	26	37.1
5-6 คน	23	32.9
7 คนขึ้นไป	2	2.9
รวม	70	100.0

2.2 รูปแบบการอยู่อาศัย จากการศึกษ พบว่า มีกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่กับคู่สมรสและบุตรหลานหรือญาติ ร้อยละ 44.3 อาศัยอยู่กับบุตรหลาน ร้อยละ 32.9 อาศัยอยู่กับคู่สมรสเท่านั้น ร้อยละ 15.7 อาศัยอยู่คนเดียว ร้อยละ 4.3 และอาศัยอยู่กับผู้ดูแลหรือญาติ ร้อยละ 2.9 (ดูตารางที่ 4.15)

ตารางที่ 4.15 แสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรูปแบบการอยู่อาศัย

รูปแบบการอยู่อาศัย	จำนวน (ตัวอย่าง)	ร้อยละ
คนเดียว	3	4.3
อยู่กับคู่สมรสเท่านั้น	11	15.7
อยู่กับคู่สมรส / บุตร / หลาน	31	44.3
อยู่กับบุตร / หลาน	23	32.9
อยู่กับญาติ / ผู้ดูแล	2	2.9
รวม	70	100.0

2.3 ระยะเวลาการอยู่อาศัย จากการศึกษ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในชุมชนในช่วงระยะเวลา 34-39 ปี ร้อยละ 24.3 อาศัยในช่วงระยะเวลา 28-33 ปี ร้อยละ 32.9 อาศัยในช่วงระยะเวลา 20-27 ปี ร้อยละ 24.3 อาศัยในช่วงระยะเวลา 7-19 ปี ร้อยละ 15.7 และอาศัยในช่วงระยะเวลาดำกกว่า 7 ปี ร้อยละ 2.9 (ดูตารางที่ 4.16)

ตารางที่ 4.16 แสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระยะเวลาการอยู่อาศัย

ระยะเวลาเช่า	จำนวน (ตัวอย่าง)	ร้อยละ
34-39 ปี	17	24.3
28-33 ปี	23	32.9
20-27 ปี	17	24.3
7-19 ปี	11	15.7
ต่ำกว่า 7 ปี	2	2.9
รวม	70	100.0

2.4 ลักษณะการเช่า พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เช่าห้องพักโดยตรงกับการเคหะฯ ร้อยละ 80.0 และเช่าช่วงต่อจากผู้อื่น ร้อยละ 20.0 (ดูตารางที่ 4.17)

ตารางที่ 4.17 แสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะการเช่าแฟลต

ลักษณะการเช่า	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
เช่าตรงกับการเคหะฯ	56	80.0
เช่าช่วง	14	20.0
รวม	70	100.0

2.5 ผู้จ่ายค่าเช่า จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่จ่ายค่าเช่าห้องพักรวมไปถึงค่าใช้จ่ายในสาธารณูปโภคเอง ร้อยละ 41.4 และบุตรหลานหรือญาติเป็นผู้จ่ายค่าเช่ารวมไปถึงค่าใช้จ่ายในสาธารณูปโภคให้ ร้อยละ 58.6 (ดูตารางที่ 4.18)

ตารางที่ 4.18 แสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามผู้จ่ายค่าเช่า

ผู้จ่ายค่าเช่า	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
ผู้สูงอายุจ่ายเอง	29	41.4
บุตร / หลาน / ญาติ	41	58.6
รวม	70	100.0

2.6 รูปแบบการอยู่อาศัยในวันธรรมดา (ช่วงเวลา 8.00-15.30 น.) จากการศึกษากลุ่ม พบว่า ในช่วงเวลากลางวัน (เวลา 8.00-15.30 น.) กลุ่มตัวอย่างอยู่บ้านกับคู่สมรส ร้อยละ 37.1 อยู่คนเดียว ร้อยละ 34.3 อยู่กับบุตรหลานหรือญาติ ร้อยละ 15.7 อยู่กับคู่สมรสและบุตรหลานหรือญาติ ร้อยละ 11.4 และอยู่ผู้ดูแล ร้อยละ 1.4 (ดูตารางที่ 4.19)

ตารางที่ 4.19 แสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรูปแบบการอยู่อาศัยในวันธรรมดา (ช่วงเวลา 8.00-15.30 น.)

รูปแบบการอยู่อาศัย	จำนวน (ตัวอย่าง)	ร้อยละ
คนเดียว	24	34.3
อยู่กับคู่สมรส	26	37.1
อยู่กับคู่สมรส / บุตร / หลาน	8	11.4
อยู่กับบุตร / หลาน	11	15.7
อยู่กับญาติ / ผู้ดูแล	1	1.4
รวม	70	100.0

2.7 รูปแบบการอยู่อาศัยในวันหยุด (ช่วงเวลา 8.00-15.30 น.) จากการศึกษากลุ่ม พบว่า ในช่วงเวลากลางวัน (8.00-15.30 น.) กลุ่มตัวอย่างอยู่บ้านกับคู่สมรสและบุตรหลานหรือญาติ ร้อยละ 42.9 อยู่กับบุตรหลานหรือญาติ ร้อยละ 34.3 อยู่กับคู่สมรส ร้อยละ 14.3 อยู่คนเดียว ร้อยละ 5.7 และอยู่กับผู้ดูแลหรือญาติ ร้อยละ 2.9 สรุปแล้วส่วนใหญ่สมาชิกครอบครัวจะอยู่บ้านในวันหยุด (ดูตารางที่ 4.20)

ตารางที่ 4.20 แสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรูปแบบการอยู่อาศัยในวันหยุด
(ช่วงเวลา 8.00-15.30 น.)

รูปแบบการอยู่อาศัย	จำนวน (ตัวอย่าง)	ร้อยละ
คนเดียว	4	5.7
อยู่กับคู่สมรส	10	14.3
อยู่กับคู่สมรส / บุตร / หลาน	30	42.9
อยู่กับบุตร / หลาน	24	34.3
อยู่กับญาติ / ผู้ดูแล	2	2.9
รวม	70	100.0

2.8 การพึ่งพาเพื่อนบ้าน จากการศึกษ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการพึ่งพาเพื่อนบ้านในกิจกรรมบางอย่าง ร้อยละ 31.4 ได้แก่ การฝากซื้ออาหารหรือสิ่งของ พาไปหาหมอ ชำระค่าบริการต่างๆ และอื่นๆ เช่น ทำความสะอาดบ้าน ทำอาหาร (โดยผู้สูงอายุ 1 คน อาจมีกิจกรรมการพึ่งพาเพื่อนบ้านได้มากกว่า 1 อย่าง)

ตารางที่ 4.21 แสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการพึ่งพาเพื่อนบ้าน

การพึ่งพา	จำนวน (ตัวอย่าง)	ร้อยละ
ไม่พึ่งพา	48	68.6
พึ่งพา	22	31.4
รวม	70	100.0

ตารางที่ 4.22 แสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามกิจกรรมที่พึ่งพาเพื่อนบ้าน

กิจกรรมที่พึ่งพา	จำนวน (ตัวอย่าง)	ร้อยละ
ซื้ออาหาร / สิ่งของ	19	27.1
ชำระค่าบริการ	1	1.4
พาไปหาหมอ	3	4.3
อื่นๆ	4	5.7

3. ความต้องการในโครงการฟื้นฟูเมืองฯ จากการศึกษา พบว่า ผู้สูงอายุที่ต้องการย้ายเข้าไปอยู่ในโครงการฟื้นฟูเมืองฯ ร้อยละ 28.6 มีผู้สูงอายุที่ไม่ต้องการย้ายเข้าไปอยู่ในโครงการฟื้นฟูเมืองฯ และจะย้ายไปอยู่ที่อื่น ร้อยละ 32.9 และผู้สูงอายุที่ตอบว่าไม่แน่ใจขึ้นอยู่กับครอบครัวรวมไปถึงกลุ่มที่ไม่ต้องการให้มีโครงการฟื้นฟูเมืองฯ โดยบอกว่าจะอยู่ที่เดิมไม่ต้องการย้ายที่อยู่ ร้อยละ 38.6 (ดูตารางที่ 4.23)

ตารางที่ 4.23 แสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความต้องการในโครงการฟื้นฟูเมืองฯ

ความต้องการ	จำนวน (ตัวอย่าง)	ร้อยละ
ไม่ต้องการอยู่ในโครงการ	23	32.9
ต้องการ	20	28.6
ไม่แน่ใจ	27	38.6
รวม	70	100.0

สรุป สภาพทั่วไปด้านสังคม เศรษฐกิจ สุขภาพ การอยู่อาศัย และความต้องการในโครงการฟื้นฟูเมืองฯ ของผู้สูงอายุ

1. สภาพทั่วไปด้านสังคม เศรษฐกิจ และสุขภาพ

จากการศึกษา พบว่า มีกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศชาย และเพศหญิง ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน คือ เพศหญิง ร้อยละ 51.4 และเพศชาย ร้อยละ 48.6 ด้านกลุ่มอายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 62.7 เป็นผู้สูงอายุกลุ่มอายุน้อย (60-69 ปี) รองลงมาเป็นผู้สูงอายุกลุ่มอายุปานกลาง (70-79 ปี) ร้อยละ 30.0 และเป็นผู้สูงอายุกลุ่มอายุมาก (80 ปี ขึ้นไป) ร้อยละ 7.1 ด้านสถานภาพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 60.0 มีสถานภาพสมรสและยังอาศัยอยู่กับคู่สมรส มีกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรสแต่เป็นม่าย หย่า หรือแยกกันอยู่ ร้อยละ 38.6 และ กลุ่มตัวอย่างที่เป็นโสด ร้อยละ 1.4 ด้านการมีบุตร พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 91.4) มีบุตร และกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีบุตร ร้อยละ 8.6

ด้านการประกอบอาชีพ พบว่า 3 ใน 4 ของกลุ่มตัวอย่าง (ร้อยละ 75.7) ไม่ได้ประกอบอาชีพ และกลุ่มตัวอย่างที่ยังประกอบอาชีพ ร้อยละ 24.3 ด้านที่มาของรายได้ พบว่า กว่า 2 ใน 3 ของกลุ่มตัวอย่าง (ร้อยละ 68.6) มีรายได้หลักจากลูกหลานหรือญาติให้ มีรายได้หลักจากการประกอบอาชีพ ร้อยละ 18.6 และมีรายได้หลักจากบำนาญ ร้อยละ 12.9 ด้านค่าใช้จ่าย กลุ่มตัวอย่างทุกคน (ร้อยละ 100.0) มีค่าใช้จ่ายด้านอาหารและค่าใช้จ่ายทั่วไป และประมาณครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่าง (ร้อยละ 51.4) มีรายจ่ายด้านค่าเช่าและค่าสาธารณูปโภค กลุ่มตัวอย่างส่วนน้อย (ร้อยละ 7.1) มีค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพ ทั้งนี้ เนื่องจากผู้สูงอายุมีบัตรประกันสุขภาพ การจ่าย

ค่าเช่าและค่าสาธารณูปโภค พบว่า กว่าครึ่ง (ร้อยละ 58.6) บุตรหลานหรือญาติเป็นผู้จ่ายให้ (ในจำนวนนี้กลุ่มตัวอย่างที่ช่วยจ่ายค่าเช่าและค่าสาธารณูปโภคด้วย ร้อยละ 17.0)

ด้านสุขภาพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างกว่า 2 ใน 3 (ร้อยละ 67.1) มีโรคประจำตัว โดยในกลุ่มนี้ มีกลุ่มตัวอย่างที่ต้องใช้เครื่องมือช่วยการเคลื่อนไหว ร้อยละ 14.9 หรือคิดเป็น ร้อยละ 10.0 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด โรคที่พบในผู้สูงอายุ ได้แก่ โรคความดันโลหิตสูง โรคเบาหวาน และโรคปวดตามข้อ เป็นต้น

2. รูปแบบการอยู่อาศัยของผู้สูงอายุ

ด้านจำนวนสมาชิกในครัวเรือน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 60.0 เป็นสมาชิกของครัวเรือนขนาดเล็ก (2-4 คน) เป็นสมาชิกของครัวเรือนขนาดใหญ่ ร้อยละ 35.9 และกลุ่มตัวอย่างที่อยู่คนเดียว ร้อยละ 1.4 ด้านรูปแบบการอยู่อาศัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่กับคู่สมรส บุตรหลานหรือญาติ ร้อยละ 44.3 กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่กับ บุตรหลานหรือญาติ ร้อยละ 32.9 กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่กับคู่สมรสเท่านั้น ร้อยละ 15.7 และอยู่คนเดียว ร้อยละ 2.9

ด้านลักษณะการเช่า พบว่า ครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 80.0 เป็นผู้เช่าโดยตรงจากการเคหะฯ และเป็นการเช่าช่วงหรือเช่าต่อจากผู้เช่าคนอื่นและจ่ายค่าเช่ากับการเคหะฯ ร้อยละ 20.0 และพบว่า กลุ่มตัวอย่างกว่า 2 ใน 3 (ร้อยละ 79.5) มีระยะเวลาการอยู่อาศัยในแฟลต ตั้งแต่ 20-39 ปี

ด้านการอยู่บ้านช่วงเวลากลางวัน (8.00-15.30) ซึ่งเป็นเวลาที่บุตรหลานออกไปทำงานหรือไปโรงเรียน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 71.4 อยู่บ้านคนเดียวหรืออยู่บ้านตามลำพังกับคู่สมรส และอยู่บ้านกับสมาชิกคนอื่นๆ ในครอบครัว (3 คน ขึ้นไป) ร้อยละ 28.6 ส่วนในวันหยุด พบว่า ส่วนใหญ่สมาชิกครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างจะอยู่บ้าน รูปแบบการอยู่บ้านมีผลต่อกิจกรรมและการใช้พื้นที่ของผู้สูงอายุ เช่น การรับประทานอาหาร

การพังกาเพื่อนบ้าน พบว่า บางครั้งกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 31.4 มีการพังกาเพื่อนบ้านในกิจกรรมต่างๆ อย่างน้อย 1 อย่าง เช่น การฝากซื้ออาหาร พาไปหาหมอ ฝากดูแลบ้าน ฝากจ่ายค่าเช่า เป็นต้น

3. ความต้องการในโครงการฟื้นฟูเมืองฯ

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างกว่า 1 ใน 4 (ร้อยละ 28.6) ต้องการย้ายเข้าไปอยู่ในโครงการฟื้นฟูเมืองฯ โดยมีรูปแบบการอยู่อาศัยแบบเดิม เกือบ 1 ใน 3 ไม่ต้องการย้ายเข้าไปอยู่ในโครงการฯ และจะย้ายไปอยู่ที่อื่น โดยมีรูปแบบการอยู่อาศัยที่เปลี่ยนไป เช่น ผู้สูงอายุกลุ่มนี้บางส่วนจะย้ายไปอยู่กับญาติที่ต่างจังหวัด (ไม่ได้อยู่กับครอบครัวเดิม) หรือย้ายไปอยู่กับบุตร และกลุ่มตัวอย่างกว่า 1 ใน 3 ที่รายงานว่า ไม่แน่ใจขึ้นอยู่กับครอบครัว ไม่อยากย้ายไปอยู่ที่อื่น และไม่อยากให้มีโครงการ เพราะโครงการที่เกิดขึ้นจะทำให้ค่าใช้จ่ายของครอบครัวเพิ่มขึ้น ในขณะที่

อาคารยังมีสภาพดี และไม่ควรรสร้างใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (อมรา พงศาพิชญ์, 2545) ที่ว่ากลุ่มที่มีท่าทีไม่ให้การสนับสนุน โครงการฯ ส่วนหนึ่งเป็นกลุ่มผู้สูงอายุที่อยู่อาศัยมานาน ลักษณะโครงการที่เกิดขึ้นมีลักษณะบั่น ทอนความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและส่งผลกระทบต่อรายจ่ายด้านที่อยู่อาศัย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย